

Rada Miasta Milanówka

Burmistrz Miasta Milanówka

Załącznik do Uchwały nr 250/IV/2005

Rady Miasta Milanówka z dnia 27 stycznia 2005 roku

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA MILANÓWKA

województwo mazowieckie

Milanówek, styczeń 2005 rok

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA MILANÓWKA

Radni Rady Miasta Milanówka:

WOJCIECH JERZY WŁAZŁO - PRZEWODNICZĄCY RADY MIASTA	
JERZY MAJEWSKI – WICEPRZEWODNICZĄCY	
MARIA SOBCZAK – WICEPRZEWODNICZĄCA	
MAŁGORZATA FILIPIAK	ANDRZEJ OLIZAROWICZ
DARIUSZ KOPEĆ	BOŻENA ELŻBIETA OSIADACZ
MARIUSZ STANISŁAW KOSZUTA	WALDEMAR JAN PAROL
ELŻBIETA ŁYSZKOWSKA	ANNA MARIA STRAUS-PAWŁOWSKA
EWA MATYSZKIEWICZ	BOŻENA UTRATA
JERZY OLCZAK	KAROL WÓJCIK

Burmistrz Miasta Milanówka: JERZY WYSOCKI

Zastępca Burmistrza Miasta Milanówka: ZBIGNIEW ŁASKA

Sekretarz Miasta Milanówka: WIESŁAWA KWIATKOWSKA

Skarbnik Miasta Milanówka: GRAŻYNA WÓJCIK

Opracowanie dokumentu:

Dr Jacek Sierak, dr Marek Ziółkowski, Wiktoria Gogacz, Remigiusz Górniak,
*Katedra Ekonomiki i Finansów Samorządu Terytorialnego,
Kolegium Zarządzania i Finansów, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa*

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego	3
2. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem Planu Rozwoju Lokalnego	4
2.1. Położenie, powierzchnia, ludność	4
2.2. Środowisko przyrodnicze	5
2.2.1. Wody powierzchniowe i podziemne	6
2.2.2. Klimat	7
2.2.3. Szata roślinna	7
2.2.4. Gleby	9
2.2.5. Zanieczyszczenia środowiska – identyfikacja problemów	10
2.3. Turystyka	11
2.4. Zagospodarowanie przestrzenne	13
2.4.1. Uwarunkowania ochrony środowiska	15
2.4.2. Infrastruktura techniczna	17
2.4.3. Identyfikacja problemów	21
2.5. Gospodarka	23
2.5.1. Struktura funkcjonalna	23
2.5.2. Rynek pracy i bezrobocie	25
2.5.3. Identyfikacja problemów	27
2.6. Sfera społeczna	27
2.6.1. Sytuacja demograficzna i społeczna terenu	27
2.6.2. Warunki życia mieszkańców	30
2.6.3. Identyfikacja problemów	34
3. Zadania polegające na poprawie sytuacji na obszarze wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego	36
3.1. Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości	36
3.2. Rozwój infrastruktury	36
3.3. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego	37
3.4. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców	37
3.5. Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia	38
3.6. Zwiększanie atrakcyjności turystycznej	38
3.7. Promocja i współpraca z samorządami, organizacjami i instytucjami	38
4. Realizacja zadań i projektów	39
4.1. Planowane projekty i zadania inwestycyjne na lata 2004-2006	39
4.2. Planowane projekty i zadania inwestycyjne na lata 2007-2013	44
4.3. Określenie kryteriów kolejności realizacji projektów	51
5. Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie Miasta	52
6. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego	54
7. Plan finansowy na lata 2005-2006 oraz prognoza budżetu na lata 2007-2015	57
8. System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego	73
9. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Planu Rozwoju Lokalnego	75
9.1. System monitorowania	75
9.2. Sposoby oceny	75
9.3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi	76
9.4. Public relations	77

WSTĘP

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka jest jednym z dokumentów, wymaganych w przypadku ubiegania się o środki finansowe z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Obowiązek posiadania tego dokumentu nakłada Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006 (ZPORR). W ogólnym podręczniku jego wdrażania jest mowa o tym, że w przypadku starania się o fundusze UE w ramach ZPORR: Działania 3.1. – „Obszary wiejskie” oraz Działania 3.2. – „Obszary podlegające restrukturyzacji” wymagane są Plany Rozwoju Lokalnego jako obligatoryjne załączniki do wniosku o współfinansowanie inwestycji komunalnych środkami Unii Europejskiej.

W Planie Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka (zgodnie z wytycznymi ZPORR) w syntetycznym ujęciu przedstawiono aktualną sytuację społeczno-ekonomiczną Miasta, sformułowano założenia i cele rozwojowe, a także zaprezentowano lokalną strategię kształtowania rozwoju społeczno-gospodarczego. Zostały oszacowane spodziewane efekty planowanych inwestycji oraz ich wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą Miasta. Wskazano także preferowane przez Miasto kierunki zaangażowania środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i środków własnych.

W poszczególnych rozdziałach¹ dokonano oceny różnych elementów sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta, wykazano jego silne i słabe strony, oszacowano przewidywany popyt na poszczególne grupy usług, stosownie do zmian demograficznych i ogólnej koncepcji przyszłościowego rozwoju i zagospodarowania przestrzennego Miasta. Tym samym Plan Rozwoju Lokalnego będzie pomocny w koordynacji niezbędnych inwestycji komunalnych oraz racjonalnego ich usytuowania w przestrzeni i w czasie.

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka jest komplementarny i zgodny z dokumentami określającymi politykę rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego Miasta i jako taki powinien być rozpatrywany w odniesieniu do ustaleń przyjętych w:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Milanówka,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Milanówka na lata 2004-2020,
- Programie Ochrony i Kształtowania Środowiska Miasta Milanówka wraz z Planem Gospodarki Odpadami na lata 2004-2011,
- Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Miasta Milanówka na lata 2005-2013.

W opracowaniu wykorzystano także informacje uzyskane od poszczególnych referatów Urzędu Miasta. **Projekt dokumentu był przedmiotem szerokich konsultacji społecznych.**

Podsumowując można stwierdzić, że Plan Rozwoju Lokalnego to kompleksowy dokument określający zintegrowaną politykę rozwoju Miasta Milanówka na lata 2004-2006 oraz 2007-2013.

1. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

Obszar: Miasto Milanówek

Czas realizacji: lata 2004-2013

¹ Spis treści jest zgodny z przykładową strukturą Planu Rozwoju Lokalnego zawartą w Uzupelnieniu ZPORR.

2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

2.1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ

Miasto Milanówek należy do najmłodszych miast w województwie mazowieckim, bowiem prawa miejskie otrzymało w 1951 roku. Graniczy od północnego wschodu z Miastem Brwinów, od zachodu z Miastem Grodzisk Mazowiecki, a od południowego wschodu z Miastem Podkowa Leśna. W części północno-zachodniej przylegają do niego tereny wiejskie Gminy Grodzisk Mazowiecki, a w części południowej i północnej - tereny wiejskie Gminy Brwinów. Miasto Milanówek leży w zachodnim paśmie aglomeracji warszawskiej. Od granic Warszawy dzieli go 15 km, zaś od jej centrum - 30 km. Miasto stanowi zaplecze mieszkaniowo-usługowe dla Warszawy i otaczających go bezpośrednio terenów.

MIASTO MILANÓWEK powstało jako jedno z podmiejskich lotnisk licznie budowanych na przełomie XIX i XX wieku, zaspokajając rodzące się potrzeby mieszkaniowo-wypoczynkowe mieszkańców Warszawy. O atrakcyjności lokalizacyjnej Miasta Milanówka zadecydowała, obok niewątpliwych walorów klimatyczno-przyrodniczych, bliskość kolei warszawskiej umożliwiającej łatwy dojazd gości ze stolicy.

MIASTO MILANÓWEK stanowi integralną część Grodziskiego Zespołu Zurbanizowanego w skład, którego wchodzi ponadto: Grodzisk Mazowiecki, Brwinów i Podkowa Leśna oraz sołectwa: Kanie, Otrębusy, Fałęcin z Grudowem, Żółwin z Gminy Brwinów, Wólka Grodziska, Chrzanów Duży, Odrano Wola z Gminy Grodzisk Mazowiecki.

Ogólna powierzchnia MIASTA MILANÓWKA wynosi 1352 ha. Liczba stałych mieszkańców wynosi obecnie 15061 osób (stan na dzień 31.12.2004r.) i w ciągu ostatniej dekady wzrosła o ok. 800 osób. Główną przyczyną wzrostu populacji jest napływ nowych mieszkańców (przyrost migracyjny), zaś przyrost naturalny odgrywa drugorzędną rolę. Cechą charakterystyczną Miasta Milanówka jest wysoki (wyższy niż średnia dla powiatu) udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym i niższy w wieku produkcyjnym. Gęstość zaludnienia jest stosunkowo duża (wyższa niż w sąsiednich gminach) i wynosi 1135 osób/km². Liczba gospodarstw domowych w Mieście wynosi 5604, z tego 4164 mieszka w domach indywidualnych, a 1440 w lokalach znajdujących się w zabudowie wielorodzinnej.

Powiązania komunikacyjne Miasta Milanówka z otoczeniem odbywają się w oparciu o układ drogowy i kolejowy. Główną drogą, przebiegającą z północnego-wschodu na południowy-zachód, stanowiącą oś komunikacyjną Milanówka, jest droga nr 719 Warszawa-Żyrardów-Kamion. Pełni ona na obszarze Miasta funkcję trasy tranzytowej dla powiązań regionalnych. Ponadto, Miasto posiada dogodne połączenia drogowe z sąsiednimi gminami (drogi powiatowe): Milanówek - Żółwin, Milanówek - Opypy - Adamowizna, Milanówek - Fałęcin - Kotowice oraz Milanówek - Żuków.

Jeśli chodzi o układ kolejowy, to przez Milanówek przebiega czterotorowa zelektryfikowana magistrala kolejowa Warszawa – Łódź i Warszawa – Katowice. Magistrala ta służy także pasażerskim przewozom podmiejskim pomiędzy miejscowościami zachodniego pasma aglomeracji warszawskiej a Warszawą. Ponadto, przez południowe obszary Miasta przebiega zelektryfikowana linia Warszawskiej Kolei Dojazdowej (WKD), prowadząca z centrum Warszawy do Grodziska Mazowieckiego, z odgałęzieniem do Milanówka. Tak więc Miasto posiada korzystne połączenia komunikacyjne z bliższym i dalszym otoczeniem.

MIASTO MILANÓWEK wchodzi w skład powiatu grodziskiego, który zamieszkuje ok. 75 tys. mieszkańców. W jego skład - oprócz Milanówka - wchodzi gminy: Baranów, Grodzisk Mazowiecki, Jaktorów, Podkowa Leśna i Żabia Wola.

2.2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Miasto Milanówek położone jest w obrębie Niziny Środkowomazowieckiej na Równinie Łowicko-Błońskiej w zlewni rzeki Utraty. W granicach Miasta najwartościowszym elementem przyrodniczym jest zieleń. Duża ilość zieleni wysokiej, w tym cenny starodrzew w centrum Miasta (znaczna część jego obszaru porośnięta jest ponad 80-letnim drzewostanem) oraz niewielkie powierzchnie leśne na wschód i południowy wschód od centrum wzbogacają walory przyrodniczo-krajobrazowe i bioklimatyczne Milanówka, nadając mu niepowtarzalny charakter **Miasta - Ogrodu**.

MIASTO MILANÓWEK zostało włączone (poza niewielkim południowo-zachodnim fragmentem) do Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w 1997 roku. Oznacza to, iż dopuszczone są tu tylko ekstensywne formy gospodarowania. Wraz z terenami biologicznie czynnymi Brwinowa i Podkowy Leśnej, Milanówek tworzy ponadlokalny system przyrodniczy. Najstarsza, centralna część Miasta została ponadto objęta strefą ochrony urbanistycznej i wpisana do rejestru zabytków. Prawnie chroniona jest zabytkowa architektura Miasta oraz starodrzew i zabytkowe obiekty parkowe.

Na terenie Miasta Milanówka obiektów objętych ochroną konserwatorską jest 267, z czego wpisanych do rejestru zabytków jest 28 pozycji oraz 18 stanowisk archeologicznych. Miasto Milanówek posiada liczne pomniki przyrody i jeden użytek ekologiczny „Na Skraju”. Pomników przyrody jest 152, z czego 147 stanowią drzewa przede wszystkim dęby szypułkowe (123 sztuki). Zieleń Miasta tworzy strukturę przyrodniczą o znaczeniu regionalnym, która ciągnie się od doliny Wisły przez Lasy: Baniochy, Chojnowskie, Sękocińskie, Nadarzyńskie, teren Podkowy Leśnej, poprzez teren Miasta Milanówka i dalej na północny-zachód w stronę Puszczy Kampinowskiej.

Ogólny stan środowiska przyrodniczego na terenie Miasta Milanówka oceniany jest jako dobry. Daje to podstawę do planowania na terenie Miasta nowych obiektów i funkcji opartych o wykorzystanie jego istniejącego potencjału przyrodniczego. Zidentyfikowane w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Milanówka

uwarunkowania przyrodnicze uwzględnione zostały w kształtowaniu systemów ochrony środowiska obejmujących teren Miasta.

Plan Rozwoju Lokalnego ułatwia ujednoczenie zasad zarządzania środowiskiem przyrodniczym na terenie Miasta Milanówka ze standardami Unii Europejskiej. Ujęte w Planie Rozwoju Lokalnego inwestycje komunalne w istotny sposób przyczynić się będą do dalszej poprawy stanu środowiska. Stąd też niezmiernie ważne jest prowadzenie zintegrowanej polityki rozwoju Miasta, tj. społecznej, gospodarczej, przestrzennej i ekologicznej.

2.2.1. Wody powierzchniowe i podziemne

W Milanówku wody podziemne o znaczeniu użytkowym występują w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Wody oligocenu o wysokiej jakości oraz korzystnych i jednorodnych parametrach hydrogeologicznych występują na całym obszarze miasta, w obrębie chronionego zbiornika subniecki warszawskiej. Zbiornik ten o ograniczonych zasobach odnawialnych wydzielono na Mapie Obszarów Głównych Zbiorników Podziemnych. Miąższość warstwy wodonośnej sięga 30-40 metrów, przy czym często jest ona oddzielona przewarstwieniami mułków. Zasilanie wód tego poziomu następują głównie na obszarach alimentacyjnych znajdujących się na południu, poza granicą województwa stołecznego. Ponadto zasilanie następuje drogą bardzo powolnego przesączania się wody przez warstwy nadległe oraz przez tzw. okna hydrogeologiczne. Warstwa wodonośna oligocenu jest dobrze chroniona od wpływów zewnętrznych przez warstwę ilów pstrych miocenu.

W niedalekiej przeszłości wody poziomu oligoceńskiego były w regionie warszawskim nadmiernie eksploatowane. Doprowadziło to do rozwoju leja depresyjnego. Od tego czasu zmniejszanie głębokości leja prowadzone jest dzięki ograniczaniu wykorzystania wód oligoceńskich przez przemysł. W rejonie Milanówka głębokość leja depresyjnego w stosunku do stanu wyjściowego sięga ok. 10 metrów. Z tego powodu niewskazana jest nadmierna koncentracja ujęć wody oligoceńskiej na terenie aglomeracji warszawskiej. Wśród utworów czwartorzędowych występują na terenie Miasta dwa poziomy wodonośne. Główny czwartorzędowy poziom wodonośny występuje wśród utworów przepuszczalnych, leżących pod warstwą gliny zwałowej zlodowacenia Odry. Poziom powierzchniowy występuje w utworach piaszczystych leżących na tej warstwie glin zwałowych.

Główny poziom wodonośny czwartorzędu z uwagi na silne zaburzenie glacitektoniczne utworów ma bardzo zróżnicowaną miąższość. Występuje on czasem w kilku warstwach wodonośnych na dominującej części powierzchni Miasta z wyłączeniem obszaru wypiętrzenia ilów pliocenu znajdującego się na północy. Z głównego poziomu wodonośnego możliwe jest uzyskanie wydajności do 60 m³/h z pojedynczej studni. Zasoby te są na terenie Milanówka intensywnie wykorzystywane. Główny poziom wodonośny jest na terenie Miasta izolowany od powierzchni przez poziom praktycznie nieprzepuszczalnych glin zwałowych i utworów zastoiskowych. Nie jest to jednak izolacja w pełni skuteczna. Górny powierzchniowy poziom

wodonośny tworzą nawodnione utwory piaszczyste leżące na warstwie trudno-przepuszczalnych glin zwałowych.

Wody gruntowe zasilane są przez dopływ powierzchniowy i podziemny z południa. Średnie wahania zwierciadła wody gruntowej wynoszą ok. 1 m., a w cyklu wieloletnim ok. 2 m. Miąższość warstwy wodonośnej sporadycznie przekracza 5 m., a często jest mniejsza niż 1 m. Ze względu na złożoność warunków wodnych występujących na terenie Miasta Milanówka różna jest odporność jego poszczególnych obszarów na przekształcenia. Dokładny podział na poszczególne kategorie pod względem odporności warunków wodnych na przekształcenia zawiera Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Milanówka.

2.2.2. Klimat

Uwarunkowania klimatyczne Miasta Milanówka mieszczą się w ogólnych parametrach dla centralnego obszaru Polski. Warunki topoklimatyczne nie odbiegają zasadniczo od klimatu całego regionu. Obszar Miasta charakteryzuje się korzystnymi warunkami termicznymi. Grunty dość szybko wygrzewają się. Z uwagi na dobre przewietrzenie nie zalegają tu mgły i nie stagnuje chłodne powietrze. Mgły mogą występować jedynie w rejonie Rokitnicy.

Podstawowe parametry klimatyczne:

- ❖ średnia roczna temperatura powietrza – 7,9°C
- ❖ najwyższa średnia miesięczna temperatura lipca – 18,3°C
- ❖ najniższa średnia temperatura stycznia – -2,4°C
- ❖ początek okresu wegetacyjnego – 1-3 kwietnia
- ❖ koniec okresu wegetacyjnego – 4-5 listopada
- ❖ średnia liczba dni okresu wegetacyjnego – 215
- ❖ średnie roczne sumy opadów – 535 mm.

2.2.3. Szata roślinna

Głównym walorem przyrodniczym Miasta Milanówka jest istniejąca zieleń o charakterze parkowo-leśnym. Ze 150 ha powierzchni leśnej w okresie międzywojennym na terenie Milanówka pozostały obecnie 33 ha lasów posiadających status ochronnych. W obrębie starej zabudowy Miasta występuje duża ilość zieleni wysokiej w zróżnicowanym wieku i składzie gatunkowym. Zieleń ta przeważnie towarzyszy zabudowie mieszkaniowej oraz występuje na, położonych między zabudową, działkach niezabudowanych. Znaczna część terenu porośnięta jest drzewostanami starszymi, ponad 70-cioletnimi, w których składzie gatunkowym występują sosny, dęby, brzozy, lipy kasztanowce, wiązy, rzadziej buki, jarzębiny, jesiony, świerki. Drzewostany te mają charakter leśny lub parkowo-ogrodowy i posiadają wybitne wartości przyrodniczo-krajobrazowe. Ponadto, na terenie Miasta wstępują też drzewostany młodsze, których skład gatunkowy jest podobny do składu wyżej wymienionych grup

wiekowych. Na licznych posesjach drzewostan ma charakter parkowo-ogrodowy. Najcenniejsze założenia parkowe objęte zostały ochroną konserwatorską, przez stołecznego konserwatora zabytków. Są to parki umieszczone w rejestrze zabytków znajdujące się przy następujących obiektach:

Tabela 1

Lp.	Adres	Opis	Nr rejestru
1	ul. Kościuszki	Zieleń parkowa, park, stan zachowania zły	
2	ul. Charci Skok 3	Niewielki park o charakterze ozdobnym	
3	ul. Charci Skok 6	Założenie parkowe	
4	ul. Fiderkiewicza 32	Drzewostan typu leśnego	1198 z 13.08.1981r.
5	ul. Graniczna 19	Starodrzew dębowy	
6	ul. Kościelna 1	Słaba kompozycja ogrodowa	
7	ul. Kościelna 4	Zabytkowy drzewostan	931 z 21.10.1978r.
8	ul. Kościuszki 62	Ogród ozdobno-leśny	
9	ul. Kościuszki 68	Park o charakterze leśnym	
10	ul. Krakowska 13	Park z 1910r.	929 z 18.10.1978r.
11	ul. Krakowska 24	Parki założone w latach 1914-1924	935 z 26.10.1978r.
12	ul. Królewska 5	Park o charakterze krajobrazowym	9300 z 21.10.1978r.
13	ul. Literacka 7	Ogród z roku 1925	
14	ul. 22 lipca 12	Park krajobrazowy	1193 z 20.03.1981r.
15	ul. Mickiewicza 4	Kompozycja leśno-parkowa	932 z 21.10.1978r.
16	ul. Mickiewicza	Park	1190 z 13.08.1981r.
17	ul. Okopy Górne	Zatarta kompozycja geometryczna	
18	ul. Piasta 13	Ogród krajobrazowy	1190 z 13.08.1981r.
19	ul. Podgórna 18	Ogród tarasowy	1192a z 13.08.1981r.
20	ul. Podgórna 54	Ogród	
21	Turczynek*	Park o charakterze krajobrazowym	1181 z 11.06.1981r.
22	ul. Graniczna 35	Park o charakterze krajobrazowym	928 z 16.10.1978r.
23	ul. Sienkiewicza 5		933 z 26.10.1978r.
24	ul. Słowackiego 6		934 z 26.10.1978r.
25	ul. Spacerowa 22		1202 z 4.12. 1982r.

* Na terenie tej nieruchomości funkcjonował do kwietnia 2003 roku Szpital (przeniesiony do nowego obiektu – Szpital Zachodni w Grodzisku Mazowieckim). Obecnie wąż się losy tej nieruchomości. W celu wypracowania najlepszej koncepcji zagospodarowania tego obiektu, Władze Miasta Milanówka wystąpiły do właściciela nieruchomości, tj. samorządu powiatu grodziskiego o podjęcie rozmów w tej sprawie.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Milanówka

Ponadto w posiadaniu wojewódzkiego konserwatora zabytków znajduje się lista obiektów parkowych posiadających obiekty historyczne:

Tabela 2

Lp.	Adres	Opis
1	ul. Charci Skok 2	Resztki parku
2	ul. Długa 34	Resztki parku, aleja
3	ul. Długa 26	Park z krzewami ozdobnymi
4	ul. Głowackiego 23	Park z krzewami ozdobnymi
5	ul. Fiderkiewicza 16	Trudno czytelne resztki parku

6	ul. Górnoleśna 7	Resztki niewielkiego parku
7	ul. Graniczna 7	Założenie parkowe
8	ul. Graniczna 14	Resztki parku
9	ul. Graniczna 15	Resztki parku
10	ul. Grudowska 11	Park
11	ul. Kaprys 2	Park i las
12	ul. Krasińskiego 24	Park
13	ul. Krasińskiego 25	Resztki parku
14	ul. Królewska 9	Park
15	ul. Królowej Jadwigi	Resztki parku
16	ul. Królowej Jadwigi	Park
17	ul. Królowej Jadwigi 14	Park
18	ul. 22 lipca 29	Park
19	ul. Letnicza 2a	Resztki parku
20	ul. Letnicza 3	Park
21	ul. Literacka 6	Park
22	ul. Mickiewicza 12	Resztki parku
23	ul. Piasta 10	Resztki parku
24	ul. Piasta 10	Park
25	ul. Podgórna 36	Resztki parku
26	ul. Podgórna 36	Resztki parku
27	ul. Podgórna 36	Resztki parku
28	ul. Sienkiewicza 9	Resztki ogrodu różanego
29	ul. Piotra Skargi 8	Szpalery krzewów
30	ul. Słowackiego 8	Resztki parku
31	ul. Skośna 4	Park
32	ul. Słowackiego 4	Park
33	ul. Piotra Skargi 3	Park
34	ul. Sosnowa 1	Park
35	ul. Wielki Kąt 18	Park
36	ul. Wójtowska 4	Park
37	ul. Zachodnia	Park

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Milanówka

2.2.4. Gleby

Obszar Miasta Milanówka charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem rodzaju i jakości gleb, przy czym można wyróżnić dwa zasadniczo odmienne rejony:

- ❖ Rejon południowy, większy obszarowo, na którym występują gleby klas: niechronionych i IV. Gleby chronione występują sporadycznie na małych obszarach. Również użytki zielone są tu słabe i bardzo słabe.
- ❖ Rejon północny o wyższej przydatności dla rolnictwa, na którym zdecydowanie przeważają gleby chronione wysokich klas bonitacyjnych IIIa i IIIb. Łąki i pastwiska są tu na ogół klasy IV, a w dolinie Rokitnicy klasy III.

2.2.5. Zanieczyszczenia środowiska - identyfikacja problemów

◆ Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego

Powietrze atmosferyczne oprócz wód powierzchniowych jest najbardziej wrażliwym na zanieczyszczenia komponentem środowiska, a jednocześnie bezpośrednio decydującym o warunkach życia człowieka, zwierząt i roślin. Powiązania zewnętrzne i uwarunkowania ponadlokalne w dziedzinie zanieczyszczeń i uciążliwości środowiska odnoszą się m.in. do zanieczyszczenia powietrza. Z wyników badań Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska wynika, że najważniejszym źródłem powodującym przekroczenia norm zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym jest komunikacja. Stacjonarne źródła zanieczyszczeń na terenie Miasta Milanówka i na terenach sąsiednich nie mają wpływu na stan sanitarny atmosfery. Wszystkie posiadają decyzję o dopuszczalnej emisji i wyniki kontrolne nie wskazują na jej przekroczenia. Instytut Inżynierii Środowiska Politechniki Poznańskiej na zlecenie Miasta Milanówka przeprowadził w okresie od 20.11.2001 roku do 17.01.2003 roku ocenę stopnia zanieczyszczenia powietrza wokół Grupowej Oczyszczalni Ścieków i Kompostowni Odpadów w Grodzisku Mazowieckim. Na podstawie tych badań stwierdzono m.in., że:

- ❖ W bezpośrednim sąsiedztwie komór napowietrzania ścieków powietrze było zawsze bardzo silnie zanieczyszczone pod względem wszystkich badanych grup bakterii i grzybów mikroskopowych.
- ❖ W promieniu do 500-550 metrów stwierdzono również okresowe średnie zanieczyszczenie powietrza. W celu zmniejszenia uciążliwości zapachowej Grupowa Oczyszczalnia Ścieków w Grodzisku Mazowieckim jest modernizowana przy udziale finansowym czterech miast zrzucających ścieki: Grodziska Mazowieckiego, Milanówka, Brwinowa i Podkowy Leśnej.

Porównano również emisję zanieczyszczeń pyłowych innych powiatów. Emisja Powiatu Grodzkiego jest na jednym z najniższych poziomów wśród sąsiednich powiatów i wynosiła w 2001 roku 5 ton.

◆ Hałas i wibracja

W zakresie uciążliwości z uwagi na emisję ponadnormatywnych natężeń hałasu i wibracji, prócz źródeł związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, zagrożenie dla środowiska istnieje ze strony głównych ciągów komunikacji drogowej (zwłaszcza drogi wojewódzkiej) oraz kolejowej. Występują ponadnormatywne natężenia hałasu i wibracji, na które narażone są szczególnie tereny przylegające bezpośrednio do ciągów komunikacyjnych, co potwierdzają badania przeprowadzone na terenie Milanówka przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska. Na terenie Milanówka nie zanotowano dotychczas źródeł ponadnormatywnego promieniowania niejonizującego, mającego bezpośredni ujemny wpływ na zdrowie ludzkie.

◆ Wody powierzchniowe i gruntowe

Stan wód podziemnych I-go poziomu wodonośnego jest naruszony pod względem jakościowym i ilościowym z powodu nieuregulowanej gospodarki ściekowej na posesjach, sprowadzającej się do zrzutu nienależycie oczyszczonych ścieków z nieszczelnych podziemnych zbiorników bezodpływowych prosto do gruntu i wód podziemnych, jak również z powodu obniżenia się zwierciadła wód gruntowych w ostatnich kilkunastu latach. Wody powierzchniowe na terenie Milanówka to przede wszystkim rzeka Rokitnica, która płynie przez Miasto na odcinku granicznym z Grodziskiem Mazowieckim oraz liczne rowy melioracyjne i stawy. Wody rzeki Rokitnicy zakwalifikowane są do III klasy czystości. Jest to zmienne w czasie. Zanieczyszczenia te powodują zrzuty ścieków poza terenem Milanówka, głównie w górnym jej biegu na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki. Na terenie Milanówka znajdują się 2 znaczące ciekły okresowe o funkcjach odwadniających: Rów Grudowski i Rów R-4.

Na terenie Milanówka znajduje się również 7 zbiorników wód powierzchniowych stojących, tj. oczek wodnych - przy ulicy Królewskiej róg Turczynek, przy ul. Cichej 8, przy ul. Żabie Oczko 8, przy ul. Warszawskiej 1, przy ul. Kościuszki 112, przy ul. Kościuszki 116 oraz przy ul. Rososzańskej (dz. ew. nr 4 obr. 06-10), w których woda utrzymuje się przez cały rok. Stan ich utrzymania jest przeważnie niezadowolający. Są zamulone i zarośnięte.

2.3. TURYSTYKA

Dziedzictwo kulturowe Miasta, bogata historia, dobre położenie i dostępność komunikacyjna oraz obecność zadrzewień leśno-parkowych, a także licznych zabytków, stanowią pomyślne warunki do rozwoju wszelkich form wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców okolicznych miast oraz Warszawy (zwłaszcza turystyki sobotnio-niedzielnej). Uwarunkowania rozwoju turystyki na obszarze Miasta Milanówka:

- ❖ występuje zapotrzebowanie na miejsca noclegowe i punkty gastronomiczne,
- ❖ Miasto posiada walory historyczne, krajobrazowe i przyrodnicze,
- ❖ występują liczne obiekty zabytkowe zarówno architektoniczne, jak i przyrodnicze,
- ❖ istnieją opisane szlaki piesze,
- ❖ Miasto położone jest blisko Warszawy.

O atrakcyjności turystycznej Milanówka świadczy też jego dziedzictwo kulturowe. Na terenie Miasta znajduje się wiele obiektów o dużej wartości historycznej i kulturowej. Obszary i obiekty atrakcyjne turystycznie oraz wpisane do rejestru zabytków znajdujące się na terenie Milanówka to:

- ❖ Zespół urbanistyczno-krajobrazowy Miasta Milanówka został wpisany do rejestru zabytków,
- ❖ Obiekty objęte ochroną konserwatorską (267), w tym wpisane do rejestru zabytków 28 pozycji,
- ❖ Muzeum Jana Szczepkowskiego i Galeria Ars Longa,

❖ 18 stanowisk archeologicznych.

Towarzystwo Miłośników Milanówka opracowało przewodnik pt. „Spacer po Milanówku” część 1, 2 i 3, który pomaga pogłębić wiedzę o jego historii i mieszkańcach. Autorka Helena Wesołowska proponuje między innymi następujące trasy piesze:

- ❖ Trasa nr 1 prowadzi ulicami: Kościelną - Słowackiego - Krakowską – Wielki Kąt- Spacerową- Słowackiego - Starodęby - Mickiewicza - Kościuszki - Krakowską. Na trasie spaceru znajduje się największe skupisko pomników przyrody, wille wpisane do rejestru zabytków, a także pozostające pod opieką konserwatora zabytków (budynek MOK, willa Borówka, Irusia, Zacisze, Kresy, Maria, Polanka, Boży Dar, Wisienka Hygiera, Bożena, Romin, Dworek Dęby, Matulinek, Emanów, Modbolsal, Narcyz).
- ❖ Trasa nr 2 prowadzi od stacji PKP ulicami: Warszawską - Grudowską - Fiderkiewicza - Charci Skok - Graniczną - Zawąską - Królewską - Szkolną- Głowackiego - Marszałkowską - Królewską do Piłsudskiego - Graniczną - Krótką - Leśną - Krzywą - Przeskok - do stacji PKP.
- ❖ Trasa nr 3 prowadzi ulicami: Krakowską przy stacji PKP - Dworcową – Piasta - Literacką - Kościuszki - Sienkiewicza - Podgórną - Piasta - Zaciszną - Wójtowską - Kaprys - Krakowską - do stacji PKP.

Ponadto na terenie Miasta istnieje obecnie jedna ścieżka rowerowa o łącznej długości 2,8 km biegnąca do Grodziska Mazowieckiego wzdłuż ul. Królewskiej.

Jednym z komponentów współtworzących środowisko ukształtowane przez człowieka są zasoby dziedzictwa kulturowego, jako trwałe elementy zagospodarowania obszaru o walorach historycznych lub zabytkowych. Stanowią one istotny element tożsamości, świadczący o ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej. Obecne wartości kulturowe zrodziły się i wykształciły na przełomie XIX i XX wieku, w okresie bardzo dynamicznego rozwoju Milanówka. Na pięknym i pod względem klimatycznym bardzo korzystnym terenie powstało lotnisko oparte w swym założeniu urbanistycznym o najlepsze wzory i zasady (kompleksowe parcele o charakterze leśno-parkowym), które dzięki zamożności inwestorów-właścicieli, stopniowo wypełniło się tkanką mieszkaniową i usługową o wysokim standardzie. Dla Milanówka projektowali m.in. Bohdan Pniewski, Józef Jan Sosnowski, Oskar Sosnowski, Dawid Lande, Jan Heurich-syn, a wśród właścicieli willi spotykało się znane nazwiska jak Kronenberg, Hoser, Morozowicz, Semadeni, Singel, Moniuszko czy Wieniawski. Zgodnie z obowiązującym zwyczajem wille i pensjonaty otrzymywały swoje nazwy, które do dziś są w większości znane i używane jak: „Borówka”, „Pod Góralem”, „Sulima”, „Matulinek”, „Emanów”, „Potęga”, „Kaprys”. Większość obiektów zabytkowych znajduje się w złym lub średnim stanie technicznym i wymaga szybkiego remontu i konserwacji. Najstarszym obiektem zabytkowym Milanówka był dwór drewniany z przełomu XVIII i XIX wieku w otoczeniu starego parku. Był to dwór majątku Milanówek, którego ówczesny właściciel sędzia Michał Lasocki, parcelacją lasów w 1898 roku dał początek dzisiejszemu Miastu.

Do dorobku kulturalnego z zakresu urbanistyki należy zaliczyć tzw. historyczną parcelację Milanówka z lat 1899-1923 (majątek Milanówek, Grudów, Czubin). Stanowi ona przykład zastosowania zagospodarowania przestrzennego uznawanego w tym czasie za optymalne dla tego typu miejscowości. W strefie ochrony konserwatorskiej znajduje się 271 obiektów objętych ochroną konserwatorską, w tym 25 wpisanych do rejestru zabytków. W granicach administracyjnych Miasta Milanówka zlokalizowanych jest 18 stanowisk archeologicznych. Są to ślady dawnych obozowisk, osad i cmentarzysk - datowane są od około 8.000 lat przed naszą erą do XV-XVI wieku naszej ery. Obiektami najcenniejszymi, zasługującymi na szczególną ochronę i wyłączenie z zabudowy, są stanowiska archeologiczne o numerach:

- ❖ 58-63/14 - osada hutnicza z okresu późnolateńskiego i okresu wpływów rzymskich (I w. p.n.e.-II w. n.e.) - część stanowiska na gruntach wsi Falęcin (obiekt wpisany do rejestru zabytków),
- ❖ 58-63/18 - osada hutnicza z okresu późnolateńskiego i okresu wpływów rzymsko-katolickich (I w. p.n.e.-III w. n.e.) - część stanowiska na gruntach wsi Żuków,
- ❖ 58-63/48 - cmentarzysko z okresu wpływów rzymskich (III-IV w. n.e.),
- ❖ 59-63/4 - osada hutnicza i cmentarzysko z okresu wpływów rzymskich (I w. n.e.), osada wczesnośredniowieczna (XI-XIII w.), osada średniowieczna nowożytna (XIV-XV w.) - reprezentujące najcenniejsze osady Mazowieckiego Ośrodka Hutniczego z początku naszej ery, będącego drugim po ośrodku Świętokrzyskim, rozpoznanym centrum produkcji metalurgicznej w Polsce.

2.4. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Miasto Milanówek posiada zatwierdzone w 1998 roku Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Milanówka. Na obszarze Miasta obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- ❖ **terenu „Brwinowska”**, *Uchwała Nr 387/XLV/02 Rady Miasta Milanówka z dnia 25 kwietnia 2002r.*
- ❖ **osiedla „Czubińska”**, *Uchwała Nr 148/XLI/96 Rady Miasta Milanówka z dnia 30 grudnia 1996r.*
- ❖ **strefy ochrony konserwatorskiej**, *Uchwała Nr 201/LVIII/98 Rady Miasta Milanówka z dnia 16 czerwca 1998r.*
- ❖ **terenu działki nr 24, obręb 05-15 przy ul. Krakowskiej**, *Uchwała Nr 31/V/03 Rady Miasta Milanówka z dnia 25 marca 2003r.*
- ❖ **terenu „Fiderkiewicza”**, *Uchwała Nr 163/XVI/04 Rady Miasta Milanówka z dnia 18 czerwca 2004r.*
- ❖ **terenu „Gospodarska”**, *Uchwała Nr 302/XXXVIII/01 Rady Miasta Milanówka z dnia 28 sierpnia 2001r.*

- ❖ **terenu „Jedwab”**, *Uchwała Nr 388/XLV/02 Rady Miasta Milanówka z dnia 25 kwietnia 2002r.*
- ❖ **terenu „Jedwab 2”**, *Uchwała Nr 55/VII/03 Rady Miasta Milanówka z dnia 17 czerwca 2003r.*
- ❖ **terenu „Kazimierówka”**, *Uchwała Nr 180/XVII/04 Rady Miasta Milanówka z dnia 26 sierpnia 2004r.*
- ❖ **terenu „Królewska 2”**, *Uchwała Nr 107/XI/03 Rady Miasta Milanówka z dnia 25 listopada 2003r.*
- ❖ **terenu „Królewska 3”**, *Uchwała Nr 52/VII/03 Rady Miasta Milanówka z dnia 17 czerwca 2003r.*
- ❖ **terenu „Lipowa 1”**, *Uchwała Nr 90/X/03 Rady Miasta Milanówka z dnia 28 października 2003r.*
- ❖ **terenu „Południe – część A”**, *Uchwała Nr 100/XI/03 Rady Miasta Milanówka z dnia 25 listopada 2003r.*
- ❖ **terenu „Sadowa 1”**, *Uchwała Nr 93/X/03 Rady Miasta Milanówka z dnia 28 października 2003r.*
- ❖ **terenu „Ptasia”**, *Uchwała Nr 88/X/03 Rady Miasta Milanówka z dnia 28 października 2003r.*
- ❖ **terenu „Warszawska”**, *Uchwała Nr 229/XXI/04 Rady Miasta Milanówka z dnia 21 grudnia 2004r. (nie obowiązuje).*
- ❖ **terenu „Wiatraczna 1”**, *Uchwała Nr 56/VII/03 Rady Miasta Milanówka z dnia 17 czerwca 2003r. i Uchwała Nr 94/X/03 Rady Miasta Milanówka z dnia 28 października 2003r.*
- ❖ **terenu „Zamenhofa”**, *Uchwała Nr 375/XLIV/02 Rady Miasta Milanówka z dnia 26 marca 2002r.*

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wprowadzają zasady zabudowy indywidualnej i wielorodzinnej zgodnie z ustaleniami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Milanówka. W stosunku do poszczególnych obszarów Miasta, w planach tych ustala się podstawowe zasady użytkowania, zagospodarowania i zabudowy terenów określając m.in.:

- ❖ minimalny normatyw działki budowlanej,
- ❖ procentowe wskaźniki zabudowy działki,
- ❖ prawidłowe powiązania z miejskim układem drogowym,
- ❖ liczbę i rodzaj budynków na działce,
- ❖ zasady ochrony środowiska i wartości kulturowych.

Na terenach zabudowy indywidualnej - osobno dla każdego z obszarów - ustala się zakaz podziału działek na mniejsze od wielkości wskazanych w planach.

2.4.1. Uwarunkowania ochrony środowiska

Przyroda i krajobraz na terenie Miasta Milanówka chronione są poprzez formy ochrony przyrody wprowadzone przepisami lokalnymi i regionalnymi. W 1988 roku do wojewódzkiego rejestru zabytków pod nr 1319 wpisany został zespół urbanistyczno-krajobrazowy, obejmujący obszar przedwojennego Letniska. Na licznych posesjach Milanówka drzewostan ma charakter parkowo-ogrodowy, najcenniejsze założenia parkowe objęte zostały ochroną konserwatorską, przez stołecznego konserwatora zabytków.

Rada Miasta Milanówka podjęła w 1992 roku uchwałę nr 101 i w 1994 roku uchwałę nr 18/IV/94 w sprawie ustanowienia na terenie Miasta Milanówka Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego. W §2 zapisano: „na terenie Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego wprowadza się zakaz pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzenia drzew, krzewów oraz wypalania liści na otwartej przestrzeni”.

Rada Miasta Milanówka uchwałą nr 81/XXIII/95 z dnia 24 października 1995 roku przyjęła „Program działań Miasta Milanówka w zakresie ochrony i kształtowania środowiska na lata 1995-2010” obejmujący te działania, które decydują o zachowaniu dotychczasowego leśno-parkowego charakteru Miasta i jednocześnie na kształtowanie, których wpływ bezpośredni ma samorząd gminny, zgodnie z kompetencjami przewidzianymi w prawie. Wszelkie kierunki działania na rzecz ochrony i kształtowania środowiska zdeterminowane są koniecznością ochrony walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych Miasta przed dalszą degradacją i wynikają z przeprowadzonej oceny stanu środowiska, która w dalszej kolejności decyduje o hierarchii potrzeb i strategii postępowania. Uchwalono następujące kierunki działania na rzecz ochrony i kształtowania środowiska w latach 1995-2010:

- kształtowanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców Milanówka,
- ochrona i kształtowanie zieleni,
- ochrona zasobów przyrodniczych i gruntów leśnych,
- ochrona wód podziemnych i powierzchniowych, kształtowanie gospodarki wodnej, mała retencja,
- ochrona powietrza atmosferycznego i ochrona przed hałasem i wibracjami,
- ochrona środowiska przed uciążliwymi obiektami produkcyjnymi i usługowymi,
- ochrona przed odpadami i kształtowanie gospodarki odpadami.

Rada Miasta Milanówka uchwałą nr 160/XVI/04 z dnia 18.06.2004 roku przyjęła „Program Ochrony i Kształtowania Środowiska Miasta Milanówka wraz z Planem Gospodarki Odpadami na lata 2004-2011”. Program przedstawia w sposób kompleksowy politykę ekonomiczną Miasta Milanówka i wyznacza najważniejsze cele i zadania, jakie w tym zakresie powinny być osiągnięte. Strategiczny cel tego Programu został określony następująco: „**Zrównoważony rozwój Milanówka zapewniający zachowanie charakteru miasta – ogrodu**”. Realizacja tego celu, a także celów operacyjnych i szczegółowych przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców Milanówka i umożliwi zachowanie jego cennych walorów

i zasobów przyrodniczo-krajobrazowych. Program opracowany jest z uwzględnieniem ustrojowej pozycji samorządu gminy i jego kompetencji wynikających z przepisów prawa ochrony środowiska. Uchwalony dokument szczegółowo określa:

- aktualną sytuację ekologiczną w Mieście Milanówek,
- ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju Miasta,
- cele (strategiczny, operacyjne i szczegółowe) oraz działania realizacyjne w podziale na krótkoterminowe (na lata 2004-2006) i długoterminowe (do 2011 roku),
- harmonogram konkretnych zadań w zakresie ograniczenia emisji, ochrony zasobów przyrody, racjonalnego gospodarowania środowiskiem, aktywizacji prośrodowiskowej społeczności i wzrostu świadomości ekologicznej.

Prawie cały obszar Miasta Milanówka (z wyjątkiem jego zachodniego skrawka, na którym znajdują się: Fabryka Narzędzi Chirurgicznych i Dentystycznych MIFAM S.A. i Jedwab Polski Sp. z o.o., pomiędzy ul. Warszawską, Brzozową, Dębową, Jesionową, Królewską, Nowowiejską, Książenicą, a linią odsuniętą o około 20-50 metrów od rzeki Rokitnicy) znajduje się w granicach Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu na mocy Rozporządzenia Nr 117 Wojewody Mazowieckiego z dnia 29 sierpnia 1997r. (Dz. Urzędowy Nr. 43 poz. 149, nowelizacja Dz. Urzędowy Nr. 93 poz. 911 z dnia 3 sierpnia 2000r.) w sprawie obszaru chronionego krajobrazu.

Granica strefy ochrony urbanistycznej Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu pokrywa się z granicami strefy ochrony konserwatorskiej historycznego rdzenia Milanówka, obszar ten zawarty jest pomiędzy następującymi ulicami: Północną, Kościuszki, Podleśną, Wiejską, Warszawską, Podwiejską, Inżynierską, Królewską, Jesionową, Dębową, Brzozową, Warszawską, Stawy, Wojska Polskiego, Daleką.

Miasto Milanówek jako jedno z niewielu miast w aglomeracji warszawskiej posiada liczne pomniki przyrody i jeden użytek ekologiczny „Na Skraju”. Na powierzchni 1352 ha, jaką zajmuje Miasto, są aż 152 pomniki przyrody, a wśród nich są 2 głązy narzutowe, 3 aleje drzew i 147 drzew (123 dęby szypułkowe, 9 lip drobnolistnych, 3 sosny zwyczajne, 3 topole białe, 1 topola włoska, 2 dęby czerwone, 1 wiąz pospolity, 1 klon-jawor, 1 morwa, 1 tulipanowiec i 2 grusze polne). Cenne drzewa skoncentrowane są przede wszystkim w centrum Miasta w obrębie strefy ochrony konserwatorskiej, czyli w najstarszej jego części. Razem z zabytkowymi budynkami, starodrzew decyduje o dzisiejszych walorach Milanówka jako Miasta-Ogrodu, atrakcyjnego do zamieszkania.

Drzewa pomniki przyrody, co kilka lat poddaje się zabiegom pielęgnacyjnym tak, aby w jak najlepszej kondycji zdrowotnej mogły być przekazane w spuściznie przyszłym pokoleniom. Znamienne jest to, że drzew pomnikowych w Milanówku przybywa i jest kolejna grupa "kandydatów" czekających na wciągnięcie na listę pomników przyrody. Również właściciele nieruchomości, w pobliżu, których usytuowane są drzewa szczególnie wartościowe, chętnie aprobują podjęcie kroków mających na celu uznanie tych drzew za pomniki przyrody. A należy zaznaczyć, że drzewa pomniki przyrody powodują ograniczenie

w korzystaniu z nieruchomości, ponieważ posiadają strefę ochronną - w promieniu 15 metrów od pnia drzewa, gdzie zabronione jest wznoszenie jakichkolwiek obiektów budowlanych oraz prowadzenie prac ziemnych. Starodrzew na terenie Milanówka dodatkowo chroniony jest poprzez wprowadzone zespołowe formy ochrony przyrody: Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy i Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz użytek ekologiczny „Na Skraju”.

Miasto Milanówek zachowało w swym głównym zarysie zabytkowy układ urbanistyczny i architektoniczny. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Milanówka wyodrębnia następujące typy zabudowy:

- ❖ zabudowa jednorodzinna - występująca na całym obszarze Miasta i jest dominującym typem zabudowy Milanówka (ponad 80% obszaru Miasta),
- ❖ zabudowa willowa - skupiona głównie w strefie ochrony konserwatorskiej na obszarach dawnych parcelacji,
- ❖ zabudowa wielorodzinna blokowa - pochodzi głównie z lat 60-tych,
- ❖ zabudowa wielorodzinna „małomiasteczkowa” - pochodzi głównie z lat międzywojennych,
- ❖ zabudowa siedliskowa dla ludności związanej z rolnictwem, częściowo przemieszana z zabudową jednorodziną (występuje w niewielkiej liczbie na północnych i południowych obrzeżach Miasta).

2.4.2. Infrastruktura techniczna

Podstawowe parametry charakteryzujące stan infrastruktury technicznej na terenie Miasta przedstawiają się następująco (według stanu na dzień 31.12.2004r.):

- ◆ Drogi ogółem: 105 km, w tym 3 km (droga wojewódzka, 11 km (drogi powiatowe, z tego 1 km o nawierzchni gruntowej) oraz 91 km dróg gminnych (31,6% o nawierzchni asfaltowej i betonowej)
- ◆ Sieć wodociągowa: 92,18 km (ok. 98,6% zapotrzebowania)
- ◆ Sieć kanalizacyjna ogółem: 29,97 km, w tym kanalizacja sanitarna - 25,97 km (ok. 30,9% zapotrzebowania)
- ◆ Sieć kanalizacji deszczowej: 1,63 km
- ◆ Sieć gazowa: 75 km (ok. 95% zapotrzebowania)
- ◆ Oświetlenie uliczne: 2403 punkty świetlne (ok. 98,5% zapotrzebowania)
- ◆ Sieć telefoniczna: 5000 telefonów (ok. 90% zapotrzebowania)

W zakresie rozwoju infrastruktury miejskiej zasadniczy wysiłek Władz Miasta Milanówka skupia się przede wszystkim na:

- ❖ rozbudowie sieci kanalizacyjnej, na co przeznaczają się nie mniej niż 30% środków inwestycyjnych rocznie,

- ❖ poprawie jakości dróg (utwardzanie nawierzchni) i organizacji ruchu drogowego ze szczególnym uwzględnieniem wyznaczania stref z zakazem parkowania i z ograniczoną prędkością oraz organizowania parkingów.

Bez rozwiązania niektórych problemów związanych z infrastrukturą techniczną, szanse rozwoju otwierające się poprzez obecne procesy społeczno-ekonomiczne i polityczne (akcesja Polski do Unii Europejskiej) nie będą w pełni wykorzystane. Zagospodarowanie wszystkich wolnych przestrzeni Miasta, zwłaszcza zabudową mieszkaniową, zanim upora się ono z problemami w sferze infrastruktury technicznej, komunikacji i usług podstawowych, może doprowadzić do obniżenia wartości terenów do potencjalnego zagospodarowania i wpłynie negatywnie na stan środowiska przyrodniczego.

System komunikacyjny

W istniejącym układzie komunikacyjnym Miasta Milanówka za niekorzystne należy uznać przede wszystkim występowanie znacznej części dróg gminnych o nawierzchni nieutwardzonej (ok. 70%). Poza ww. stanem dróg gminnych do istotnych problemów opisujących stan infrastruktury drogowej zaliczyć należy brak alternatywnego rozwiązania dla zatłoczonej ulicy Królewskiej, którą przejeżdża obecnie ok. 25.000 pojazdów na dobę. Ogólna długość dróg na terenie Miasta to 105 km (w tym 37% utwardzonych). W zakresie komunikacji zbiorowej obsługa Miasta opiera się przede wszystkim na komunikacji kolejowej:

- ❖ linii PKP Warszawa - Skierniewice - z istniejącym przystankiem „Milanówek”,
- ❖ linii WKD Warszawa - Milanówek - z istniejącymi przystankami „Milanówek Polesie” i „Milanówek Grudów”,
- ❖ linii WKD Warszawa-Grodzisk Mazowiecki - z istniejącymi przystankami, „Kazimierówka” na terenie wsi Owczarnia (gmina Brwinów) i „Brzózki”.

Ponadto Miasto powiązane jest z otoczeniem siecią komunikacji autobusowej, na którą składają się linie PKS i prywatne firmy przewozowe w relacji: Grodzisk Mazowiecki - Warszawa. Do transportu alternatywnego zaliczyć można ścieżkę rowerową pomiędzy Grodziskiem Mazowieckim a Milanówkiem.

Linia WKD wraz z taborem, w bieżącym roku zostanie przejęta przez Spółkę Samorządową (spółka z o.o.), w skład której wejdą: Samorząd Województwa Mazowieckiego, Miasto Stołeczne Warszawa oraz Gminy: Brwinów, Grodzisk Mazowieckie, Michałowice, Milanówek, Podkowa Leśna i Pruszków.

Elektroenergetyka

Źródła zasilania mieszkańców Miasta Milanówka w energię elektryczną zlokalizowane są poza granicami miasta. Są to stacje elektroenergetyczne 110/15kV „Grodzisk” i „Brwinów”. Pierwsza zlokalizowana jest w odległości około 2,5 km od zachodniej granicy miasta, druga tuż za wschodnią granicą miasta, na południe do torów PKP. Obie stacje zasilane są z tej samej, jednotorowej, napowietrznej linii prowadzonej między stacjami „Mory” i „Sochaczew”. Sieć energetyczna obsługiwana jest przez Zakład Energetyczny

Warszawa-Teren. Na terenie Miasta wymagana jest modernizacja i rozbudowa sieci energetycznej o nowe linie kablowe i stacje transformatorowe wewnętrzne.

Zaopatrzenie w wodę

Obecnie w Milanówku funkcjonuje miejski system wodociągowy oparty na 3 niezależnych ujęciach podziemnych wraz ze stacjami uzdatniania wody:

- ❖ ul. Długa - ujęcie oligoceńskie,
- ❖ ul. Zachodnia - ujęcie czwartorzędowe,
- ❖ ul. Kościuszki - ujęcie oligoceńskie.

Ponadto działają na terenie Miasta lokalne źródła wody w Fabryce Narzędzi Chirurgicznych i Dentystycznych MIFAM S.A. (oligoceńskie i czwartorzędowe) oraz w Fabryce „Jedwab Polski” Sp. z o.o. (czwartorzędowe). Milanówek powiązany jest również siecią wodociągową z Grodziskiem Mazowieckim - stacja uzdatniania wody. Cegielniana, traktowana jest jako źródło rezerwowe. Wydajności ujęć są wystarczające dla występujących obecnie potrzeb w zasięgu istniejącej sieci. Rurociągi sieci wodociągowej wykonane są z PCV, PE i żeliwa (najstarsze).

Zaopatrzenie w gaz sieciowy

Miasto Milanówek nie posiada źródeł zasilania gazu ziemnego na własnym terenie, korzysta ze stacji redukcyjnych w Grodzisku Mazowieckim i Rokitnie. Gazyfikacja Miasta przebiega na bazie gazociągu wysokiego ciśnienia Ø 250 mm Mory -Łódź i zlokalizowanej przy tym gazociągu w Grodzisku Mazowieckim stacji gazowej 1°. Ze stacji w Grodzisku Mazowieckim wyprowadzony jest gazociąg magistralny średniego ciśnienia, który przebiega w Milanówku pod ulicą Królewską i od tej ulicy rozprowadzane są gazociągi o mniejszych średnicach zasilające Miasto. Część sieci gazowniczej na terenie Miasta, budowanej w latach 80-tych wymaga modernizacji.

Kanalizacja i oczyszczanie ścieków

Miasto Milanówek posiada powiązania z Grodziskiem Mazowieckim w zakresie odbiornika ścieków komunalnych, którym jest istniejąca grupowa oczyszczalnia ścieków w Grodzisku Mazowieckim (dotychczas modernizowana przez gminy: Grodzisk Mazowiecki, Milanówek, Brwinów i Podkowa Leśna) usytuowana przy zachodniej granicy Miasta. Wydajność oczyszczalni ścieków w Grodzisku Mazowieckim wynosi ok. 21.000 m³/dobę i jest inwestycją zaprojektowaną dla całego Grodziskiego Zespołu Zurbanizowanego.

Gospodarka odpadami

Na terenie Miasta Milanówka nie ma składowiska odpadów komunalnych. Miasto korzysta obecnie z wysypisk znajdujących się na terenach innych gmin gdzie wywożone są przez firmy wywozowe odpady (nieposegregowane) w oparciu o stosowne umowy podpisane z właścicielami wysypisk. W wyniku podjętych przez Miasto Milanówek działań na rzecz uporządkowania gospodarki odpadami, polegających na przejęciu przez Miasto ciężaru wywozu odpadów komunalnych z terenu miasta, wdrażaniu programu selektywnej zbiórki odpadów na terenie miasta i likwidacji dzikich wysypisk odpadów, widoczna jest wyraźna poprawa stanu środowiska w tym zakresie. Miasto umożliwia mieszkańcom od 1993 roku właściwe, czyli zgodnie z przepisami o ochronie środowiska, pozbywanie się posegregowanych odpadów komunalnych i odpadów niebezpiecznych (przeterminowanych leków, baterii). Miasto prowadzi zintegrowany system gromadzenia i wywozu odpadów komunalnych w kolorowych workach dla gospodarstw w zabudowie jednorodzinnej oraz dla mieszkańców budynków wielorodzinnych gromadzenie posegregowanych odpadów w pojemnikach ustawionych na terenie osiedli. Ponadto, Miasto zapewnia mieszkańcom wywóz odpadów wielkogabarytowych, zużytych opon, zużytego sprzętu AGD i RTV, odbiór liści bezpośrednio z posesji.

Ciepłownictwo

W Mieście Milanówku brak jest centralnych systemów zaopatrzenia w ciepło. Istnieją lokalne i osiedlowe kotłownie gazowe i olejowe. Na terenie Miasta brak jest wykorzystania alternatywnych źródeł energii. Na podstawie ekspertyzy dotyczącej możliwości wykorzystania wód geotermalnych dla celów grzewczych i innych na terenie Milanówka (Warszawa - luty 1994 roku), można stwierdzić, że wykorzystanie tych wód możliwe jest dla celów grzewczych z poziomu 2155-2200 metrów. Źródła ciepła na terenie Miasta mają charakter dowolny i stosowane są rozwiązania indywidualne. Obecna tendencja to stosowanie przez mieszkańców Miasta ogrzewania budynków mieszkalnych, obiektów usługowych i produkcyjnych gazem ziemnym lub olejem opałowym.

Telekomunikacja

Sieć telekomunikacyjna w Milanówku obsługiwana jest przez TP S.A., która zainstalowała nowoczesną centralę telefoniczną. Zapotrzebowanie na stacjonarne odbiorniki telefoniczne jest zaspokojone w 90%. Liczba abonentów linii stacjonarnych wynosiła około 5.000 numerów. Mieszkańcy mogą korzystać z usług wszystkich istniejących na rynku operatorów telefonii komórkowej.

Mieszkalnictwo

Na terenie Miasta Milanówka znajduje się 5.021 mieszkań, w skład których wchodzi 20.197 izb mieszkalnych. Przeciętna liczba osób przypadająca na jedno mieszkanie wynosi 3,03, natomiast na jednego mieszkańca przypada 1,33 izby. Zabudowa wielorodzinna blokowa to:

- osiedle „Jedwabnik” I i II Grodziskiej Spółdzielni Mieszkaniowej,
- osiedle „Królewska” Grodziska Spółdzielni Mieszkaniowa,
- osiedle „Inżynierska”,
- osiedle przy ul. Zachodniej i osiedle „Berliny”.

W 2002 roku rozpoczęto przy ul. Bliskiej i Na Skraju, w ramach Towarzystwa Budownictwa Społecznego, budowę 104 mieszkań dla lokatorów z list oczekujących na terenie Milanówka.

Jednostką organizacyjną - zakładem budżetowym Miasta Milanówka, zajmującym się sprawami komunalnymi jest Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej. Podstawowym celem funkcjonowania Zakładu jest realizacja zadań Miasta w zakresie zaspokojenia zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej, poprzez prowadzenie działalności usługowej i produkcyjnej. Jako podstawowe obowiązki Zakładu, należy wymienić administrowanie lokalami mieszkalnymi zasiedlonymi na podstawie decyzji administracyjnych o przydziale w następujących zasobach: komunalnych, prywatnych, w tzw. "przymusowym zarządzie gminy", wspólnot mieszkaniowych (w tym również lokalami będącymi własnością osób fizycznych), administrowanie lokalami użytkowymi w powyższych nieruchomościach, administrowanie basenem kąpielowym i targowiskiem miejskim, prowadzenie spraw związanych z dzierżawą gruntów miejskich, zapewnianie dowozu wody beczkowitzem do gospodarstw domowych pozbawionych źródła wody, wykonywanie konserwacji znaków drogowych, prowadzenie merytorycznego monitoringu. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej administruje:

- 461 lokalami mieszkalnymi w budynkach wspólnot mieszkaniowych, w tym 145 lokalami będącymi własnością Miasta,
- 109 lokalami mieszkalnymi stanowiącymi własność Miasta,
- 94 lokalami w budynkach prywatnych.

Dalszy rozwój Miasta wymagać będzie działań zmierzających do zwiększenia istniejącej bazy mieszkaniowej, gdyż jest to jeden z najważniejszych czynników wpływających na dodatnie saldo migracji lokalnej. Atrakcyjna baza mieszkaniowa stanie się elementem trwale kształtującym potencjał społeczny i gospodarczy Miasta Milanówka.

2.4.3. Identyfikacja problemów

Największym problemem Miasta Milanówka jest niedorozwój urządzeń infrastruktury technicznej i drogowych połączeń komunikacyjnych z otoczeniem. Potrzeby w tym zakresie znacznie przekraczają możliwości finansowe, dlatego też konieczne będzie ubieganie się o środki zewnętrzne – z budżetu państwa i Unii Europejskiej. Najpilniejsze potrzeby to:

- rozbudowa kanalizacji sanitarnej,
- rozbudowa i modernizacja systemu dróg wewnątrz Miasta i poprawa powiązań komunikacyjnych Miasta z otoczeniem, w tym przede wszystkim z Warszawą,

Potrzeby te są następstwem występujących na terenie Miasta Milanówka problemów, wśród których można wymienić:

PROBLEMY PRZYRODNICZE I EKOLOGICZNE:

- zanieczyszczone wody powierzchniowe,
- hałas, wibracje i zanieczyszczenia związane z transportem drogowym i kolejowym,
- emisja pyłów (w okresach suchych) z dróg o nawierzchniach nieutwardzonych,
- spalanie przez niektórych właścicieli posesji odpadów w indywidualnych piecach centralnego ogrzewania,
- obniżanie się poziomu wód gruntowych,
- postępująca urbanizacja i niska świadomość ekologiczna mieszkańców, co powoduje degradację walorów i zasobów walorów przyrodniczych,
- brak bazy danych dotyczących stanu środowiska w Mieście w odniesieniu do poszczególnych jego komponentów,
- brak opracowania fizjograficznego dla całego obszaru Miasta.

PROBLEMY ZWIĄZANE Z INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ:

- brak pełnego wyposażenia Miasta w kanalizację sanitarną,
- niska przepustowość dróg ponadlokalnych i częściowo lokalnych,
- zły stan techniczny części dróg (utwardzonych i nieutwardzonych).

Ponadto, brak jest miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów, gdzie jest to niezbędne. Zgodnie z przyjętymi strategicznymi programami działań, Władze Miasta Milanówka będą dążyły do jak najszybszej likwidacji istniejącej ilościowej oraz jakościowej luki w zakresie urządzeń oraz obiektów infrastruktury technicznej.

2.5. GOSPODARKA

2.5.1. Struktura funkcjonalna

Miasto Milanówek zaliczane jest do miast o silnie rozwiniętych funkcjach usługowo-gospodarczych. Struktura prowadzonej działalności gospodarczej przedstawia się następująco (ogółem 2073 podmiotów gospodarki narodowej według sekcji PKD):

Tabela 3

Dział gospodarki i usług	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	Struktura %
Mechanika maszyn i naprawa pojazdów	95	4,5
Usługi ślusarskie	201	9,7
Usługi budowlane	390	18,8
Usługi transportowe i roboty ziemne	128	6,2
Handel, handel detaliczny	622	30,0
Usługi stolarskie i leśne	104	5,4
Usługi hotelarskie i turystyczne	5	0,2
Gastronomia	21	1,0
Usługi wodno-kanalizacyjne i gazownicze	110	5,3
Oświata, ochrona zdrowia	37	1,8
Instalatorstwo, usługi elektryczne	112	5,4
Usługi weterynaryjne	3	0,1
Pozostałe	247	12,0
Ogółem według rejestru Urzędu Miasta	2 073	100,0

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Milanówku, grudzień 2004r.

W strukturze podmiotów gospodarki narodowej dominują małe podmioty sfery usługowej oraz handlu. Aż 30,0% ogółu podmiotów gospodarczych zajmuje się handlem, 18,8% to firmy budowlane. Duże znaczenie odgrywają również zakłady oferujące usługi ślusarskie oraz naprawę pojazdów. Struktura prowadzonej działalności gospodarczej, ze względu na wysoką dywersyfikację, jest bardzo korzystna. Gospodarka Miasta nie jest oparta na monokulturze jednego, wielkiego zakładu produkcyjnego, lecz na różnorodności małych i średnich przedsiębiorstw oferujących rozmaite usługi i produkty. Położenie Miasta w obszarze bezpośredniego oddziaływania Warszawy stwarza korzystne warunki dla rozwoju właśnie tych gałęzi gospodarki. Działalność typowo rolnicza jest słabo rozwinięta i nie stanowi o potencjale Milanówka. Wskaźnik aktywności gospodarczej mierzony liczbą firm na 1000 mieszkańców kształtuje się w MILANÓWKU na poziomie 138 i jest znacznie wyższy niż średnio w kraju - 75 i w województwie mazowieckim - 103, zaś w porównaniu z Warszawą (154) jest zaledwie o 13% niższy. Świadczy to o wyższym niż przeciętna stopniu aktywności

gospodarczej (przedsiębiorczości) na terenie Milanówka. Wśród znanych zakładów funkcjonujących na terenie MIASTA MILANÓWKA należy wymienić dwa przedsiębiorstwa: „Jedwab Polski” Sp. z o.o. oraz Fabrykę Narzędzi Chirurgicznych i Dentystycznych MIFAM S.A. W ostatnich latach widoczna jest intensyfikacja obrotu ziemią i procesów budowlanych w Mieście, związana z lokalizacją różnych obiektów działalności gospodarczej, szczególnie wzdłuż trasy Nr 719. Istnieje konieczność pogodzenia na terenie Miasta dalszej zabudowy pod działalność usługowo-produkcyjną z wymogami ochrony cennych walorów i zasobów środowiska przyrodniczego.

Według ogólnopolskiego rankingu potencjału gospodarczego powiatów grodzkich i ziemskich, przeprowadzonego przez Centrum Badań Regionalnych i Gazetę „Rzeczpospolita” (patrz: „Rzeczpospolita” Nr 231 z dnia 3 października 2001 roku) **powiat grodzki znalazł się w czołówce (I klasa) powiatów ziemskich w Polsce o największym potencjale rozwojowym**, co ilustruje poniższe zestawienie:

Miejsce w rankingu	Powiat ziemski	Województwo	Syntetyczny wskaźnik potencjału rozwojowego
1	warszawski	mazowieckie	9,18
2	piaseczyński	mazowieckie	4,73
3	warszawski zachodni	mazowieckie	4,38
4	pruskowski	mazowieckie	3,99
5	poznański	wielkopolskie	3,60
6	grodzki	mazowieckie	3,51
7	legionowski	mazowieckie	3,50

Jak widać, czołowe miejsca w tym rankingu zajmują powiaty ziemskie, wchodzące w skład aglomeracji warszawskiej. Jest to obszar o największym potencjale rozwojowym w Polsce (dzięki Warszawie), który w znacznie mniejszym stopniu niż inne obszary jest narażony na spadek koniunktury gospodarczej.

Rolnictwo

Miasto Milanówek charakteryzuje się bardzo niskim udziałem użytków rolnych w ogólnej powierzchni Miasta (117 ha, co stanowi 8,6% jego ogólnej powierzchni). Podstawowym użytkownikiem terenów rolnych na obszarze Miasta jest gospodarka indywidualna, w której skład nominalnie wchodzi 226 gospodarstw². Faktycznie produkcją rolniczą zajmuje się obecnie 15 gospodarstw rolnych. Występują w nich głównie uprawy roślinne o wszechstronnym ukierunkowaniu z tendencją do rozwoju warzywnictwa. Rolnictwo posiada dobre warunki glebowe, nie do końca wykorzystane, z uwagi na niemożność stosowania efektywnych technologii produkcji (rozdrobienie). Pomimo dobrych warunków glebowych i ekonomicznych (bliski i wielki rynek zbytu w postaci Warszawy) rolnictwo charakteryzuje

² Na podstawie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Milanówka na lata 2004-2020, s. 39

się niską intensywnością produkcji. Podstawowe informacje o rolnictwie na terenie Miasta prezentują poniższe tabele.

Tabela 4

Powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych

Wyszczególnienie	Ogółem	
	w ha	w odsetkach
Ogółem	46,59	100,0
Pszenica	28,71	61,6
Żyto	8,86	19,0
Jęczmień	2,50	5,4
Owies	5,02	10,8
Pszennyto	1,50	3,2

Źródło: Dane GUS

Tabela 5

Powierzchnia zasiewów głównych ziemioplodów

Wyszczególnienie	Ogółem	
	w ha	w odsetkach
Ogółem	70,63	100,0
Zboża ogółem	51,46	72,9
Strączkowe jadalne na ziarno	0,05	0,1
Ziemniaki	10,96	15,5
Przemysłowe	-	-
Pastewne	0,7	1,0
Pozostałe	7,46	10,5

Źródło: Dane GUS

Tabela 6

Zwierzęta gospodarskie

Wyszczególnienie	Ogółem w szt.
Bydło	22
Trzoda chlewna	8
Kozy	8
Konie	25
Króliki	20
Pnie pszczele	31
Drób ogółem	171
Obsada zwierząt gospodarskich w szt. dużych (SD) na 100ha użytków rolnych.	17

Źródło: Dane GUS

2.5.2. Rynek pracy i bezrobocie

Utrzymujące się na poziomie 1 143 osób bezrobocie jest o tyle niekorzystne, że około 1/3 ogółu bezrobotnych pozostaje bez pracy dłużej niż 12 miesięcy. Miasto Milanówek posiada korzystne warunki dla rozwoju, nieuciążliwej dla środowiska przyrodniczego, działalności gospodarczej w sferze produkcji, usług i rzemiosła. Do pilnych zadań wymagających

kompleksowego rozwiązania należy stworzenie bodźców do aktywizacji gospodarczej poprzez promowanie idei małych przedsiębiorstw rodzinnych.

Tabela 7

Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy

Wyszczególnienie	Ogółem	Według okresu poszukiwania pracy			
		Do 3 miesięcy włącznie	4-12	13 miesięcy i więcej	nieustalony
Ogółem	1 143	151	518	564	10
Mężczyźni	613	78	284	248	3
Kobiety	530	73	234	216	7

Źródło: Dane GUS.

Stopa bezrobocia w Mieście Milanówku wynosi (według stanu z końca listopada 2004 roku) ok. 6% i jest zdecydowanie niższa niż średnio w kraju (18,7%) i w województwie mazowieckim (14,8%). Wynika to z faktu położenia Miasta w bliskim sąsiedztwie Warszawy, która w dużym stopniu rozładowuje sytuację na lokalnym rynku pracy. Część mieszkańców Miasta Milanówka dojeżdża bowiem do pracy w Warszawie.

Tabela 8

Ludność wg ekonomicznych grup wieku w 2002 roku:

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Razem	15 194	7 105	8 089
w tym w wieku:			
Przedprodukcyjnym (0-17 lat)	3 106	1 610	1 496
Produkcyjnym (18-59/64 lata)		4 659	4 710
- mobilnym (18-44 lata)	9 369	2 817	2 954
- niemobilnym (45-59/64 lat)		1 842	1 756
Poprodukcyjnym (60-/65 lat i więcej)	2 719	836	1 883

Źródło: Dane GUS.

Ok. 61% ogółu ludności stanowi ludność w wieku produkcyjnym, co na tle województwa pozytywnie wyróżnia Miasto Milanówek. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 20,6% ogółu i w związku z tym w przyszłości należy się liczyć z faktem wystąpienia wzmożonego zapotrzebowania na miejsca pracy w Mieście lub nadwyżki podaży siły roboczej ponad potrzeby Miasta i możliwość wyjazdów do pracy np. do Warszawy. Konieczne jest stworzenie dogodnych warunków dla procesów rozwojowych w sektorze prywatnym, głównie poprzez prowadzenie inwestycji infrastrukturalnych sprzyjających korzystnym warunkom do inwestowania, czego efektem będą dodatkowe miejsca pracy. W celu wykorzystania walorów przyrodniczych i historycznych Miasta dla rozwoju turystyki niezbędne są inwestycje mające za zadanie poprawę powiązań komunikacyjnych Miasta z otoczeniem oraz modernizacja wewnętrznego układu drogowo-ulicznego.

2.5.3. Identyfikacja problemów

Problemy natury gospodarczej występujące w Mieście Milanówku to:

- zły stan infrastruktury w zakresie sieci kanalizacyjnej oraz drogowej,
- brak odpowiedniej ilości zasobów mieszkań komunalnych,
- niska aktywność mieszkańców i niski poziom identyfikacji z problemami Miasta z uwagi na to, iż większość z nich pracuje w stolicy - Milanówek traktowany jest jako sypialnia,
- niespójne prawo podatkowe i gospodarcze w Polsce,
- ograniczona przepustowość głównych ciągów drogowych w paśmie zachodnim aglomeracji warszawskiej.

Działania Władz Miasta Milanówka powinny koncentrować się na tworzeniu sprzyjających warunków dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, w tym zwłaszcza firm rodzinnych, gdyż to one w największym stopniu są w stanie tworzyć nowe miejsca pracy. Dlatego też tak istotna jest poprawa infrastruktury technicznej oraz rozbudowa i modernizacja sieci dróg (zarówno gminnych, jak i powiatowych oraz wojewódzkiej). Istotne też jest wykorzystanie potencjału rozwoju turystyki. Są to kolejne dziedziny, w których możliwe jest powstanie nowych miejsc pracy.

2.6. SFERA SPOŁECZNA

2.6.1. Sytuacja demograficzna i społeczna

Miasto Milanówek należy do przeciętnych, pod względem liczby mieszkańców i powierzchni, miast województwa mazowieckiego. Fakt dużego skupienia mieszkańców jest korzystny, gdyż ułatwia wyposażenie w obiekty infrastruktury społecznej i technicznej. Wpływa więc korzystnie na podnoszenie jakości życia mieszkańców.

Tabela 9

Zmiany liczby ludności Miasta Milanówka

Lp	Rok	Liczba ludności
1	1921	2 193
2	1930	ok. 4 500
3	1931	4 748
4	1939	ok. 6 000
5	1944	ok. 3 000
6	1946	8 000
7	1950	10 906
8	1960	14 323
9	1970	14 470

10	1980	14 416
11	1990	14 521
12	2000	15 261
13	2001	15 235
14	2002	15 248
15	2003	15 345
16	2004	15 061*

* Liczba stałych mieszkańców (bez ludności zameldowanej na pobyt czasowy)

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Milanówku

W rozpatrywanym okresie obserwuje się stały wzrost liczby mieszkańców Miasta Milanówka. Od 1990 roku do końca 2003 roku liczba ludności w Milanówku wzrosła o 824 osoby. Przyczyną tego stanu był głównie przyrost migracyjny. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają 62 osoby w wieku nieprodukcyjnym.

Tabela 10

Prognoza zmian liczby ludności Milanówka do 2020 roku

Wyszczególnienie	1996	2001	2006	2010	2016	2020
Ludność w tys.	14,6	15,2	15,4	15,6	15,8	16,0
Dynamika zmian w % rok poprzedni = 100%	100,0	104,1	101,3	101,3	101,3	101,3
Rok 1996 = 100%	100	104,1	105,5	106,8	108,2	109,6

Tabela 11

Struktura stałych mieszkańców Milanówka według wieku w 2004 roku

Wiek	0-3	4-6	7	8-12	13-15	16-17	18	19-65 M 19-60 K	powyżej 65 M 60 K	Razem
Liczba	460	418	127	776	569	404	218	9385	2704	15061 M-7003 K-8058

Tabela 12

Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i grup wieku

Grupy wieku	Ogółem	Wykształcenie						
		Wyższe	Policealne	Średnie	Zasadnicze zawodowe	Podstaw. ukończone	Podstaw. nieukoń.	Nieustalony poziom
Ogółem	13 184	2 155	691	4 914	1 913	3 044	297	170
13-19	1 586	-	-	239	41	1 149	156	1
20-29	2 152	441	97	1 164	293	147	10	-

30-39	1 898	-	136	816	361	118	7	5
40-49	2 542	464	233	1 046	527	220	16	36
50-59	1 965	401	145	705	385	294	5	30
60-64	729	116	27	253	113	198	9	13
Pow. 65	2 312	278	53	691	193	918	94	85
Mężczyźni	6 067	969	180	2 225	1 179	1 311	131	72
Kobiety	7 117	1 186	511	2 698	734	1 733	166	98

Źródło: Dane GUS.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Spis powszechny z 2002 roku)

Najważniejszą przesłanką dalszego rozwoju ludnościowego MIASTA MILANÓWKA jest skala migracji. Najważniejsze cechy demograficzne mające wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy na obszarze Miasta to:

- Duży wskaźnik gęstości zaludnienia,
- Jeden z najniższych przyrostów naturalnych -4,0 w stosunku do występujących w powiecie grodziskim (-1,9) i w województwie mazowieckim (-0,8),
- Zmieniająca się struktura wieku ekonomicznego ludności z utrzymującym się niższym procentowym udziałem ludności w wieku produkcyjnym i występowanie wyższego niż w otoczeniu procentowego udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym.

2.6.2. Warunki życia mieszkańców

Edukacja

Szkolnictwo publiczne – szkoły podstawowe, gimnazja i przedszkola w Milanówku w 2004 roku:

Tabela 12

Placówki	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Liczba nauczycieli	Pracownicy administracyjni
Przedszkola	206	9	13	19
Szkoły Podstawowe	956	37	103	44
Gimnazja	539	21		
Razem	1 701	67	116	63

Źródło: Urząd Miejski w Milanówku, sierpień 2003r.

Do wszystkich typów szkół publicznych i niepublicznych na terenie Miasta Milanówka uczęszcza łącznie 3712 uczniów, w tym do przedszkoli 351 przedszkolaków, do szkół podstawowych 1105 uczniów, do gimnazjów 626 uczniów, a do szkół ponadgimnazjalnych 1630 uczniów.

Tabela 13

Nakłady budżetu Miasta na oświatę oraz subwencja oświatowa

Wykonanie budżetu miasta			Subwencja oświatowa	
Rok	Ogółem oświata	% udział w budżecie	Kwota w tys. zł	% udział w finansowaniu oświaty
1996	3.034.666	24,9	2.405.148	79,2
1997	3.735.844	25,7	2.816.977	75,4
1998	4.259.190	26,4	3.326.446	78,1
1999	5.819.758	28,4	3.216.356	55,3
2000	5.992.230	30,5	3.319.302	55,4
2001	6.900.147	33,1	4.163.365	60,3
2002	7.547.493	34,4	4.508.076	58,7

Źródło: Urząd Miejski w Milanówku, kwiecień 2003r.

W sferze wydatków na oświatę zauważyć można procentowy spadek udziału subwencji oświatowej przekazywanej z budżetu państwa, co w konsekwencji powodowało wzrost nakładów z budżetu Miasta. Procentowy udział nakładów na oświatę w budżecie Miasta nieznacznie przekracza 30% i wskazuje na właściwe zarządzanie. Niski i malejący udział subwencji oświatowej odzwierciedla stałe i silne zaangażowanie Miasta w finansowanie oświaty.

Kultura

Popularyzacją i upowszechnieniem kultury zajmują się w Milanówku Miejski Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna, Biblioteka Parafialna przy parafii św. Jadwigi Śląskiej, stowarzyszenia oraz prywatne placówki, których ambicją jest wzbogacanie życia mieszkańców Miasta i poszerzanie ich horyzontów kulturowych. Placówki kulturalne to:

Miejski Ośrodek Kultury: Organizuje w ciągu roku zespołowe i indywidualne formy aktywności twórczej, wypełniając swoje zadania statutowe. W skład sekcji i klubów zainteresowań działających w MOK wchodzi: zajęcia rytmiki, sekcja teatralna, sekcja plastyczna, sekcja taneczna, sekcja wokalna, sekcja muzyczna, szkołka tenisowa, szkołka szachowa, Chór Seniora „Złoty liść”, Klub Przedszkolaka, Klub Role Play Game, Klub szachowy, Towarzyski Klub Brydżowy, Klub Seniora, Klub Poetycki „Ars Poetica”, Warsztaty Twórcze. Ponadto MOK organizuje i współorganizuje imprezy okolicznościowe na terenie Miasta – festyny,

koncerty, akcje letnie i zimowe dla dzieci i młodzieży. Współpracuje ze szkołami, stowarzyszeniami i innymi organizacjami społecznymi na terenie Miasta, takimi jak: Związek Harcerstwa Polskiego, Towarzystwo Miłośników Milanówka, Klub Sportowy „Milan”, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Młodzi dla Milanówka.

Biblioteka Publiczna i Parafialna: Biblioteka Publiczna została otwarta w 1948 roku. Obecny księgozbiór biblioteki publicznej liczy 22 874 woluminy, które służą 1 790 zarejestrowanym czytelnikom. Placówka zaspokaja i rozwija potrzeby czytelnicze lokalnej społeczności, upowszechnia wiedzę i kulturę. W skład Miejskiej Biblioteki Publicznej wchodzi Oddział dla Dzieci dostosowany do potrzeb czytelniczych i informacyjnych dzieci do lat 15-16. Jednym z zadań biblioteki publicznej jest prowadzenie działalności informacyjnej. Aby usprawnić i podnieść jej efektywność stosuje się do gromadzenia, opracowywania i wyszukiwania informacji technikę komputerową. Biblioteka Parafialna powstała w 1945 roku. Posiada 16 400 woluminów. Z jej usług korzysta 660 rodzin czytelniczych.

Prywatne placówki kulturalne: Muzeum – na terenie Miasta, w willi „Waleria” funkcjonuje od 1978 roku, Galeria Ars Longa – istnieje kilkanaście lat.

Sport

Na terenie MIASTA MILANÓWKA działalnością sportową i rekreacyjną zajmują się:

- Miejski Ośrodek Kultury, w ramach którego działają sekcje: aerobik, calenetics, gimnastyka kręgosłupa, judo, sekcja rowerowa, piłka siatkowa,
- Klub Sportowy KS „MILAN” z 4 sekcjami piłki nożnej,
- Uczniowskie Kluby Sportowe (UKS) przy publicznych szkołach podstawowych, gimnazjach i liceach ogólnokształcących.

Najważniejsze komunalne obiekty sportowe to:

- Miejska Hala Sportowa wybudowana w 2002 roku,
- Stadion sportowy na Turczynku,
- Kąpielisko Miejskie Odkryte,
- Korty tenisowe przy Miejskim Ośrodku Kultury.

Ochrona zdrowia

Funkcjonujące w Milanówku placówki służby zdrowia umożliwiają swoim pacjentom pełny dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki lekarskiej.

Tabela 14

Placówki – Zakłady Opieki Zdrowotnej w Milanówku w 2003 roku

Ośrodek zdrowia	Liczba personelu medycznego	Liczba pacjentów
NZOZ AWEMED	9	ok. 10 tys., w tym 2 tys. dzieci
NZOZ MILA MED.	2	1,9 – 2 tys.
NZOZ Pracownia rentgenowska	1	5,5 tys.
NZOZ „Neurologia i EEG”	1	1,8 tys.
NZOZ Medicor	2	4 tys.
NZOZ BIOVENA	3	8 tys.
NZOZ WIELDET	-	200
Gabinet okulistyczny ul. Dębowa	-	150
NZOZ Praktyka Lekarzy Rodzinnych ul. K. Jadwigi 16	2	3 tys.
NZOZ Centrum Stomatologiczne	2	3,5 tys
NZOZ CARDIDENT	2	Brak danych

Źródło: Urząd Miejski w Milanówku, listopad 2003r.

Pomoc społeczna

Ośrodek pomocy społecznej w Milanówku zajmuje się udzielaniem pomocy finansowej, rzeczowej i usługowej, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Ponadto prowadzi usługi w zakresie poradnictwa socjalno-prawnego. Usługi opiekuńcze skierowane do osób chorych, samotnych, w podeszłym wieku, świadczone są przez firmę wybraną w wyniku przetargu nieograniczonego. Wydatki na pomoc społeczną w Milanówku kształtują się na poziomie wyższym w porównaniu ze średnią w powiecie grodziskim. Mimo stosunkowo niskiego bezrobocia, Władze MIASTA MILANÓWKA zauważają problemy osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i systematycznie zwiększają nakłady na pomoc społeczną. Około 11% ogółu rodzin mieszkających w Milanówku korzysta z różnych form pomocy społecznej.

Bezpieczeństwo publiczne

Za zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, ochronę przeciwpożarową i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska odpowiada Starosta Grodziski, Komendant Powiatowy Policji i podległy mu Komendant Komisariatu Policji w Milanówku oraz Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej. Główną kategorią przestępstw na terenie Miasta są przestępstwa przeciwko mieniu. Na terenie Milanówka działają:

- Ochotnicza Straż Pożarna Milanówek, ul. Warszawska 18,
- Zakładowa Ochotnicza Straż Pożarna w Fabryce MIFAM S.A ul. Królewska,
- Straż Miejska.

Organizacje pozarządowe

Tabela 15

Organizacje pozarządowe

L.p	Nazwa	Liczba
1	Niepubliczne placówki oświatowe	7
2	Ochotnicza Straż Pożarna	2
3	Niepubliczne ZOZ – y	12
4	Kluby sportowe	2
5	Zgromadzenia zakonne	4
6	Parafie	2
7	Inne	25
RAZEM		54

Zródło: Urząd Miejski w Milanówku, październik 2003r.

W sferze społecznej najpilniejsze zadania na terenie MIASTA MILANÓWKA to:

- poprawa sytuacji na rynku pracy – tworzenie warunków dla powstawania nowych miejsc pracy,
- poprawa stanu bazy lokalowej i wyposażenia samorządowych placówek oświatowych, aby były one w stanie zapewnić należyty poziom kształcenia dzieci i młodzieży,
- poprawa bazy lokalowej i wyposażenia placówek ochrony zdrowia,
- poprawa stanu bezpieczeństwa – przeciwdziałanie patologiom społecznym,
- pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży – budowa obiektów sportowych, działalność kulturalna,
- działania edukacyjne dla dorosłych – kursy i szkolenia dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej i pozyskiwania środków z funduszy pomocowych Unii Europejskiej.

2.6.3. Identyfikacja problemów

Na 9 369 osób wieku produkcyjnym, około 15% ludności MIASTA MILANÓWKA posiada wykształcenie powyżej średniego (średnia dla Polski wynosi 12%). Większość mieszkańców w wieku produkcyjnym legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym lub podstawowym (56% ogółu ludności w wieku produkcyjnym) i wymaga stworzenia i

utrzymania istniejących stanowisk pracy. Jest to grupa najmniej mobilna, dla której należy pozyskać inwestorów strategicznych poprzez stworzenie korzystnych warunków do inwestowania w Mieście. Do innych problemów zaliczyć można:

- duża liczba rodzin korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej (ok. 11% ich ogółu),
- zbyt mała liczba mieszkań socjalnych,
- wandalizm i dewastacja mienia publicznego i prywatnego,
- brak monitoringu wizyjnego na terenie Miasta,
- potrzeby remontowe w budynkach użyteczności publicznej,
- niedobory w zakresie obiektów i urządzeń sportowo-rekreacyjnych.

3. Zadania polegające na poprawie sytuacji na obszarze wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego

3.1. ROZWÓJ MAŁEJ I ŚREDNIEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Na terenie Miasta Milanówka przeważają małe i średnie zakłady produkcyjno- usługowe, zatrudniające poniżej 10 osób. Cały subregion grodziski charakteryzuje się znaczną atrakcyjnością inwestycyjną, turystyczną i osadniczą. Warszawa wraz z najbliższym otoczeniem wykazuje wysoki poziom koniunktury gospodarczej. Wielką szansę dla społeczności lokalnej stwarza przystąpienie Polski do Unii Europejskiej. W związku z tym należy opracować program dalszego wsparcia rozwoju przedsiębiorczości, także rodzinnej, która stanowić będzie w przyszłości o potencjale społeczno-gospodarczym Miasta Milanówka. Rolą jego Władz jest wspieranie istniejących nieuciążliwych dla środowiska podmiotów gospodarczych i wspieranie powstawania nowych poprzez działalność promocyjną oraz umiejętne wskazywanie inwestorom terenów i możliwości inwestowania na terenie Miasta, bowiem są one bardzo ograniczone. Być może terenem do zainwestowania (jeśli Rada Miasta uzna to za stosowne, przyjmując miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego) stanie się obszar przyległy do pasa autostrady A2 - tereny rolne na północ od ulicy Kwiatowej. W skład ww. działań wejść powinno także przygotowanie profesjonalnych ofert inwestycyjnych ze wskazaniem obszaru, uwarunkowań infrastrukturalnych i ulg inwestycyjnych oraz dynamiczna promocja oferty. Wyraźnie określone powinny być wszelkie uwarunkowania i oczekiwania związane z zachowywaniem norm ekologicznych przy realizacji inwestycji gospodarczych. Celowym wydaje się powołanie na terenie Miasta punktu informacji gospodarczej dla istniejących i nowych przedsiębiorców, który będzie zaopatrywał ich w niezbędne informacje z zakresu gospodarki, prawa i finansów oraz pomocy finansowej Unii Europejskiej.

3.2. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY

Kompleksowa infrastruktura techniczna w Mieście

Realizacja inwestycji wyposażających gminę w kompleksową infrastrukturę techniczną jest podstawowym czynnikiem mającym wpływ na jej rozwój. Szczegółowe plany powinny dotyczyć:

- rozbudowy systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych;
- modernizacji miejskich sieci elektroenergetycznych;
- modernizacji systemu gazociągowego;
- gospodarki odpadami stałymi i płynnymi z produkcji rolnej i pozarolniczej.

Modernizacja systemu komunikacyjnego w Mieście

Odpowiedni poziom rozwoju systemu komunikacyjnego jest kolejnym istotnym czynnikiem rozwoju Miasta, a tym samym warunków życia mieszkańców i funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Sieć dróg w Mieście wymaga usprawnień i modernizacji, duże zastrzeżenia budzą: stan nawierzchni i parametry techniczne dróg. Konieczne jest opracowanie programu rozbudowy i modernizacji układu komunikacyjnego w Mieście i opracowanie harmonogramów działań, niezbędnych do jego wdrożenia. Poza samymi drogami uwagę należy zwrócić na urządzenia infrastruktury drogowej, czyli chodniki, parkingi, oświetlenie uliczne, tablice informacyjne oraz ścieżki rowerowe.

3.3. POPRAWA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Władze Miasta Milanówka powinny przede wszystkim dołożyć starań, aby nie dopuścić do pogorszenia stanu środowiska naturalnego. Konieczne jednak są inwestycje, które mogą ten stan poprawić – gazyfikacja, modernizacja sieci elektroenergetycznej, budowa systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych, rozwój systemu gospodarki odpadami (selektywna zbiórka odpadów komunalnych i niebezpiecznych), a także poprawa estetyki Miasta poprzez codzienne utrzymywanie czystości i porządku na terenach ogólnodostępnych. Istotnym elementem działań na rzecz ochrony środowiska jest edukacja ekologiczna społeczności lokalnej.

3.4. POPRAWA WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców

Placówki oświatowe powinny zapewnić młodzieży poziom kształcenia, który pomoże im w dalszej edukacji na poziomie średnim i wyższym. Istotnymi elementami poprawiającymi jakość kształcenia są: baza lokalowa, wyposażenie w pomoce naukowe oraz kwalifikacje kadry pedagogicznej. Podobnie sytuacja wygląda, jeśli chodzi o opiekę medyczną. W przyszłości, między innymi w celu poprawy zaplecza świadczenia usług w zakresie opieki społecznej, należy rozważyć przejęcie przez Miasto byłego Domu Wysłuzonego Kolejarza (DWK) przy ul. Kościuszki (zarządzanego obecnie przez PKPS).

„Inwestowanie w młodych”

Konieczne jest opracowanie planu działań i jego konsekwentna realizacja tak, aby stworzyć alternatywę dla „ucieczki młodych ludzi do większych miast” lub „beźproduktywnego spędzania czasu wolnego przez młodzież”. W tym celu należy wykorzystać istniejącą bazę sportowo-rekreacyjną oraz dążyć do jej rozbudowy. Istotna dla osiągnięcia zamierzonych celów jest ścisła współpraca samorządu, placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i instytucji zajmujących się pracą z młodzieżą.

3.5. PRZECIWDZIAŁANIE I ŁAGODZENIE SKUTKÓW BEZROBOCIA

Sposobem na zmniejszanie bezrobocia na terenie Miasta Milanówka może być współpraca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Miasta przy planowaniu i realizacji prac interwencyjnych, robót publicznych oraz organizacji szkoleń umożliwiających przekwalifikowanie lub podniesienie kwalifikacji. Pomoc powinna polegać również na wspieraniu inicjatywy obywateli chcących założyć własną działalność gospodarczą. Pomoc ta może polegać na przykład na doradztwie i szkoleniu w zakresie prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej. Najefektywniejszym sposobem przeciwdziałania bezrobociu jest wspieranie rozwoju sektora małych i średnich Przedsiębiorstw. Wynika to m.in. z faktu, że organizacja jednego miejsca pracy w małej firmie jest zdecydowanie mniej kosztowna niż w przemyśle. Władze Miasta Milanówka powinny wspierać rozwój sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw, zwłaszcza firm rodzinnych poprzez przygotowanie terenów pod nowe inwestycje, regulację stanu prawnego działek budowlanych, wyposażenie ich w niezbędną infrastrukturę techniczną oraz opracowywanie systemu ulg dla osób i podmiotów gospodarczych tworzących na terenie Miasta nowe miejsca pracy.

3.6. ZWIĘKSZANIE ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ

Rozwój turystyczno-rekreacyjnych funkcji Miasta Milanówka nie może opierać się wyłącznie o istniejące zasoby i walory kulturowe i przyrodnicze. Konieczne jest podjęcie długofalowych działań, które podniosą atrakcyjność Miasta dla turystów. Aby skutecznie realizować te cele należy opracować i wdrożyć programy: zalesiania gleb nieprzydatnych rolniczo, małej retencji, rozbudowy bazy turystyczno-rekreacyjnej. Zwiększaniu atrakcyjności turystycznej Miasta, a tym samym i regionu, będzie służyć opracowanie, wspólnie z innymi gminami, programu rozbudowy ścieżek rowerowych oraz jego realizacja na terenie Miasta Milanówka i sąsiednich gmin.

3.7. PROMOCJA I WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDAMI, ORGANIZACJAMI I INSTYTUCJAMI

Należy opracować Program Promocji Miasta Milanówka, który pomoże w dotarciu z odpowiednią ofertą do potencjalnego odbiorcy (mieszkańców, turystów, przedsiębiorców). Dla realizacji wszelkiego rodzaju działań umożliwiających Miastu dalszy rozwój społeczno-gospodarczy konieczne jest pozyskanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (preferencyjne kredyty bankowe, środki pomocowe Unii Europejskiej). Pozytywne efekty dla rozwoju Miasta może przynieść również nawiązanie współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, zarówno krajowymi, jak i zagranicznymi. Współpraca między jednostkami samorządowymi może polegać na wymianie doświadczeń, kontaktów gospodarczych, wymianie kulturalnej i wymianie młodzieży. Ważną sprawą jest także ścisła współpraca na zasadach partnerskich z organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi na terenie Miasta Milanówka.

4. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

W Planie Rozwoju Lokalnego do realizacji przyjęto zadania i projekty polegające na poprawie sytuacji na obszarze Miasta Milanówka z uwzględnieniem: zmian w strukturze gospodarczej obszaru, zmian w sposobie użytkowania terenu poprzez stworzenie warunków do powstawania i rozwoju, nieuciążliwej dla środowiska przyrodniczego, działalności gospodarczej, w tym firm rodzinnych, rozwoju mieszkalnictwa, turystyki, transportu publicznego i infrastruktury drogowej, a także poprawy stanu środowiska przyrodniczego.

4.1. PLANOWANE PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE NA LATA 2005 - 2006

Do realizacji z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Program Operacyjny: Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Priorytet 3 - Rozwój lokalny

Działanie 3.1. - Obszary wiejskie

Nazwa planowanego działania – zadanie	Zgodność z planem zagosp. przestrz.	Etapy działania	Oczekiwane rezultaty	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Nakłady do poniesienia w zł
Typ projektu inwestycyjnego	+ tak - niezgodn.	Harmonogram realizacji	Priorytet realizacji zadania	Beneficjent końcowy	
MODERNIZACJA DRÓG GMINNYCH O ZNACZENIU LOKALNYM 2005-2006					
<i>Dziedziny interwencji: 3. Infrastruktura podstawowa</i>					
<i>3.1. Infrastruktura transportowa</i>					
<i>3.1.2. Drogi</i>					
1. MODERNIZACJA DRÓG - ULICE:					
• WOJSKA POLSKIEGO – ODC. PODGÓRNA - PÓLNOČNA (120 MB) I LUDNA-RZECZNA (200 MB), RZECZNA-ZAMENHOFA (250 MB), • STASZICA – ODC. KRÓLEWSKA-WYSOKA (150 MB), SKRZYŻOWANIE STASZICA-WYSOKA I DALEJ POBBUDOWA KRAWĘŻNIKA, • LUDNA – OD WOJSKA POLSKIEGO, CHODNIK 400 MB, • KRASIŃSKIEGO – ODC. KOŚCIUSZKI-SPACEROWA (250 MB) – DOK. TECHNICZNA, • PÓLNOČNA – ODC. WOJSKA POLSKIEGO-GRODECKIEGO (100 MB), POBBUDOWA, KRAWĘŻNIK, CHODNIK, • POLNA (600 MB), POBBUDOWA, KRAWĘŻNIK, CHODNIK, • CZUBIŃSKA – ODC. ZIELONA-FALĘČKA (150 MB), TRYLINKA, CHODNIK, • GRABOWA – ODC. PIŁSUDSKIEGO-OKÓLNA (250 MB), POBBUDOWA, KRAWĘŻNIK, • GRUDOWSKA – ODC. KRÓLEWSKA-DŁUGA (250 MB), CHODNIK ŚCIEŻKA,	– – – + + – – + +	2005	3120 mb Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 1 500 000 w tym: Budżet Miasta 1 500 000

• DŁUGA – ODC. GRUDOWSKA-KRÓLEWSKA (200 MB) KOSTKA, POBUDOWA, KRAWĘŻNIK, • KRAKOWSKA - PARKING PŁYTY EKO, CHODNIK, • BRZozowa – ODC. PIOTRA SKARGI-WARSZAWSKA (200 MB), ASFALT X 1 CHODNIK, KRAWĘŻNIK, • LEŚNA - ODC. KRZYWA-FIDERKIEWICZA - JEDNA STRONA (300 MB) CHODNIK, KRAWĘŻNIK, • OKRZEI - OD ŁĄCZNEJ (50 MB), TRYLINKA, KRAWĘŻNIK, • WIEJSKA – OD CZUBIŃSKIEJ (60 MB), TRYLINKA, KRAWĘŻNIK, • ŁĄKOWA (400 MB), ASFALT X 1, • SZKOLNA – ODC. MOSTEK-WIERZBOWA (150 MB), POBUDOWA, KRAWĘŻNIK, • KSIĄŻENICKA (100 MB), KOSTKA, KRAWĘŻNIK, POBUDOWA, • ZACHODNIA - PRZY SUW (100 MB), ASFALT X 1, KRAWĘŻNIK, CHODNIK, • NADARZYŃSKA – ODC. GRUDOWSKA-WIATRACZNA (300 MB), CHODNIK, KRAWĘŻNIK X 1, • KOŚCIUSZKI (z PZD), CHODNIK,	+ - + + / - - - - - - + - + / -				
2. MODERNIZACJA DRÓG - ULICE: • WOJSKA POLSKIEGO – ODC. RZECZNA-ZAMENHOFA (300 MB), ASFALT X 2 CHODNIK, ODC. PÓŁNOCNA-TELIGI (200 MB), KRAWĘŻNIK, POBUDOWA, CHODNIK, • GRODECKIEGO – ODC. PODGÓRNA-PÓŁNOCNA (200 MB), KRAWĘŻNIK, POBUDOWA, CHODNIK, • KRASIŃSKIEGO – ODC. KOŚCIUSZKI-SPACEROWA (250 MB), KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK (50%), • POLNA - ODC. GRUDOWSKA-PODWIEJSKA (700 MB), ASFALT X 1, • CZUBIŃSKA – ODC. FAŁĘCKA-NADDAWKI (130 MB), TRYLINKA, KRAWĘŻNIK, CHODNIK, • GRABOWA – ODC. PIŁSUDSKIEGO-OKÓLNA (250 MB), KOSTKA, CHODNIK, • GRUDOWSKA – ODC. DŁUGA-GRANICZNA (200 MB), CHODNIK, ŚCIEŻKA, • LEŚNA - ODC. KRZYWA-FIDERKIEWICZA (300 MB), JEDNA STRONA CHODNIK I KRAWĘŻNIK, • WYLOT – ODC. WIEJSKA-FALĘCKA (300 MB), KRAWĘŻNIK, CHODNIK, • WIEJSKA – DO WÓJTOWSKIEJ OD CZUBIŃSKIEJ (100 MB), KRAWĘŻNIK, CHODNIK, TRYLINKA, • SZKOLNA – ODC. JASNA-WIERZBOWA (250 MB), CHODNIK, • NADARZYŃSKA – ODC. WIATRACZNA-JODŁOWA (250 MB), KRAWĘŻNIK, CHODNIK,	- + + - - + + + - + - -	2006	4030 mb Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 1 520 000 w tym: Budżet Miasta 1 520 000

• CICHA – ODC. MARSZAŁKOWSKA-SZKOLNA (200MB), KRAWĘŻNIK, CHODNIK, TRYLINKA, • GŁOWACKIEGO – PRZY KOŚCIELE (150 MB), KOSTKA, POBUDOWA, KRAWĘŻNIK, CHODNIK, • LEŚNY ŚLAD – ODC. PODGÓRNA-PODLEŚNA (150 MB), TRYLINKA, KRAWĘŻNIK, CHODNIK, • PÓŁNOCNA – ODC. GRODECKIEGO-WIGURY, POBUDOWA, KRAWĘŻNIK, CHODNIK, • STASZICA – ZA WYSOKĄ (100 MB), POBUDOWA, KRAWĘŻNIK, • PIOTRA SKARGI (Z PZD), CHODNIK, ASFALT, • ŚREDNIA (Z PZD), POBUDOWA, KRAWĘŻNIK, ASFALT.	- - + + - + + / -				
3. ROZBUDOWA OŚWIETLENIA ULICZNEGO ULICE: • KOŚCIUSZKI – ODC. DWK-SPOKOJNA (200 MB), • SPOKOJNA (200 MB), • ŚW. URSZULI LEDÓCHOWSKIEJ (350 MB), • TEREN PUBLICZNY (SMOLEŃSKIEGO RÓG KOŚCIELNEJ), • CIĄG PIESZY WARSZAWSKA (180 MB), • WARSZAWSKA – ODC. KŁADKA-BLISKA (300 MB), • BRWINOWSKA – ODC. OD SZPITALA DO KRÓLEWSKIEJ (500 MB), • SKROMNA – DALSZY ODCINEK DO ZAKRĘTU (300 MB), • ŁĄCZNIK LUDNA-MONIUSZKI (150 MB), • POLESKA (250 MB), • BOCZ. OD KAZIMIERZOWSKIEJ, PTASIA.	- - + / - + / - - - - - - -	2005	Rozbudowa oświetlenia na odcinkach ulic o długości 2430 mb	Miasto Milanówek	Razem: 150 000 w tym: Budżet Miasta 150 000
4. ROZBUDOWA OŚWIETLENIA ULICZNEGO ORAZ MODERNIZACJA ISTNIEJĄCEJ SIECI ENERGETYCZNEJ	+ / -	2006	Rozbudowa i modernizacja sieci	Miasto Milanówek	Razem: 150 000 w tym: Budżet Miasta 150 000
BUDOWA I MODERNIZACJA URZĄDZEŃ ZAOPATRZENIA W WODĘ 2005-2006 <i>Dziedziny interwencji: 3. Infrastruktura podstawowa</i> <i>3.4 Infrastruktura środowiskowa</i> <i>3.4.4 Woda pitna (gromadzenie, przechowywanie, uzdatnianie i dystrybucja)</i>					
1. ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ W ULICACH: SZCZEPKOWSKIEGO, NORWIDA, DZIERŻANOWSKIEGO, MONIUSZKI, BOCZNA OD KRASZEWSKIEGO,	- - - - -	2005	920 mb	Miasto Milanówek	Razem: 145 000 w tym: Budżet Miasta: 145 000

WARSZAWSKA (BRZozowa-BLISKA), GRUDOWSKA (BRWINOWSKA-OWCZARSKA)	- -				
2. MODERNIZACJA I ROZBUDOWA UJĘĆ WODY PRZY UL. NA SKRAJU. BUDOWA STACJI UZDATNIANIA WODY. BUDOWA NOWYCH ODCINKÓW SIECI.	-	2006	Rozbudowa sieci Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 300 000 w tym: Budżet Miasta 300 000
BUDOWA URZĄDZEŃ DO ODPROWADZANIA I OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW 2005-2006					
<i>Dziedziny interwencji: 3. Infrastruktura podstawowa</i>					
<i>3.4. Infrastruktura środowiskowa</i>					
<i>3.4.5. Oczyszczanie ścieków</i>					
1. ROZBUDOWA SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ ULICE: MARSZAŁKOWSKA, CICHA (BEZ 150 M. OD UL. NOWOWIEJSKIEJ), SŁONECZNA, JASNA (BEZ 100 M. OD NOWOWIEJSKIEJ) MICKIEWICZA (SPACEROWA-KOŚCIUSZKI), PODLEŚNA (WSPÓLNA-LEŚNY ŚLAD), OKOPY GÓRNE, INŻYNIERSKA "DOK" (SOSNOWA-GRUDOWSKA), KRÓLEWSKA (MARSZAŁKOWSKA-SZKOLNA BOJSKO) – OK. 3,5, KM. OPRACOWANIE DOKUMENTACJI TECHNICZNEJ DLA 16 KM NOWEJ SIECI	- - - - + + + + -	2005	3500 mb sieci Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 2 175 000 w tym: Miasto: 543 750 EFRR: 1 631 250
2. ROZBUDOWA SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ ULICE: INŻYNIERSKA (SOSNOWA-GRUDOWSKA), FIDERKIEWICZA (PIŁSUDSKIEGO-GRUDOWSKA), PIŁSUDSKIEGO (KRÓLEWSKA-KRZYWA), PROSTA (PIŁSUDSKIEGO-LEŚNA), KASZTANOWA, JESIONOWA, STASZICA, (KASZTANOWA-DĘBOWA), KRUCZA, KASPROWICZA, RZECZNA, ZARZECZNA, MIŁA, PIĘKNA, MAKOWA, WOJSKA POLSKIEGO (LUDNA-MICKIEWICZA), MICKIEWICZA (WOJSKA POLSKIEGO- ZACHODNIA), PRZEPOMPOWNIA, TŁOCZNY (GOSP. II), LIPOWA	+ + + + - - - - + - - + + - -	2006	4300 mb sieci Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 2 000 000 w tym: Miasto: 500 000 EFRR: 1 500 000
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I OCHRONY ZDROWIA 2005- 2006					
1. OŚWIATA SAMORZĄDOWA – MODERNIZACJA BUDYNKÓW PRZEDSZKOLA I SZKÓŁ SAMORZĄ- DOWYCH – ETAP I PRZEDSZKOLE ZESPÓŁ SZKÓŁ NR I	+ +	2005-2006	Modernizacja istniejącej bazy	Miasto Milanówek	Razem: 150 000 w tym: Miasto:

ZESPÓŁ SZKÓŁ NR II	+		Wysoki		150 000
ZESPÓŁ SZKÓŁ NR III	-				
2. BUDOWA CENTRUM SPORTU I REKREACJI „GRUDÓW” – PRZY ZESPOLE SZKÓŁ GMINNYCH NR 1 Z: WIELOFUNKCYJNĄ HALĄ SPORTOWĄ, KRĘGIELNIĄ, BOISKAMI SPORTOWYMI, TOREM WROTKARSKIM – ETAP I	-	2005-2006	Budowa obiektów i urządzeń Wysoki	Miasto Milanówek	Razem 2 300 000 w tym: Miasto: 2 300 000
3. MODERNIZACJA TERENU REKREACYJNO-SPORTOWEGO PRZY UL. TURCZYNEK - ETAP I	-	2005-2006	Modernizacja obiektów Wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 130 000 w tym: Miasto: 130 000
4. BUDOWA SCENY NA TERENIE „AMFITEATRU ETAP I	+	2006	Budowa obiektu Wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 50 000 w tym: Miasto: 50 000
POZOSTAŁE INWESTYCJE 2005-2006					
1. MIESZKALNICTWO KOMUNALNE BUDOWA MIESZKAŃ W RAMACH TBS.	+	2005-2006	Budowa obiektu Wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 1 400 000 w tym: Miasto: 1 400 000
2. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE INSTALACJA MONITORINGU ULICZNEGO: URUCHOMIENIE CENTRUM DOWODZENIA W SIEDZIBIE STRAŻY MIEJSKIEJ, OKABLOWANIE I INSTALACJA KAMER.	+ / -	2005-2006	Budowa obiektu Wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 65 000 w tym: Miasto: 65 000
3. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OPRACOWANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ WYKUPY GRUNTÓW POD DROGI PUBLICZNE ZAPROJEKTOWANE W ZATWIERDZONYCH MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.	+	2005-2006	Budowa obiektu Wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 600 000 w tym: Miasto: 600 000
5. ZGKIM DOTACJA NA ZADANIA INWESTYCYJNE	-	2005-2006	Budowa obiektu Wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 400 000 w tym: Miasto: 400 000
6. ZAKUP ŚRODKÓW TRWAŁYCH PRZEZ URZĄD MIASTA (E-GMINA, INNE).	-	2005-2006	Budowa obiektu Wysoki	Miasto Milanówek	Razem 389 000 w tym: Miasto: 389 000

4.2. PLANOWANE PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE NA LATA 2007-2013

Do realizacji z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Program Operacyjny: Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Priorytet 3 - Rozwój lokalny

Działanie 3.1. - Obszary wiejskie:

Nazwa planowanego działania – zadanie	Zgodność z planem zagosp. przestrz. + tak - niezgodn.	Etapy działania Harmonogram realizacji	Oczekiwane rezultaty Priorytet realizacji zadania	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu Beneficjent końcowy	Nakłady do poniesienia w zł
MODERNIZACJA DRÓG GMINNYCH O ZNACZENIU LOKALNYM 2007-2013 <i>Dziedziny interwencji: 3. Infrastruktura podstawowa</i> <i>3.1. Infrastruktura transportowa</i> <i>3.1.2. Drogi</i>					
1. MODERNIZACJA DRÓG - ULICE: • KRASIŃSKIEGO – ODC. KOŚCIUSZKI-SPACEROWA (250 MB), KRAWĘŻNIK, CHODNIK, TRYLINKA (50%), • PÓLNOČNA ODC. KOŚCIUSZKI-PARKOWA (200 MB), KRAWĘŻNIK, CHODNIK, POĐBUDOWA, • WIEJSKA – ODC. WYLOT-WÓJTOWSKA (150 MB), KRAWĘŻNIK, CHODNIK, POĐBUDOWA, • WOJSKA POLSKIEGO ODC. TELIGI-ZAKRĘT (300 MB), KRAWĘŻNIK, CHODNIK, POĐBUDOWA, • LUDNA (1000 MB) ASFALTX1, • PIASTA (500 MB) ASFALTX1, • SŁOWACKIEGO (300 MB) ASFALTX1, • KOŚCIELNA (100 MB) ASFALTX1, • GRUDOWSKA (300 MB), ASFALTX1, • WYLOT – ODC. WIEJSKA-FALĘČKA (300 MB), TRYLINKA, KRAWĘŻNIK, • LEŚNA (300 MB) ASFALTX1, • INŻYNIERSKA – ODC. GRUDOWSKA-SOSNOWA (400 MB), TRYLINKA, KRAWĘŻNIK, CHODNIK, • GŁOWACKIEGO – ODC. SZKOLNA-MARZAŁKOWSKA (250 MB), TRYLINKA, KRAWĘŻNIK, CHODNIK, • STASZICA – ZA WYSOKĄ (200 MB), POĐBUDOWA, KRAWĘŻNIK, • WARSZAWSKA – ODC. BRZOWA-BLISKA (400 MB), POĐBUDOWA, KRAWĘŻNIK, • BLISKA (250 MB), POĐBUDOWA, KRAWĘŻNIK,	+ + - - - + + + - + - - - - + - + / - -	2007	5330 mb Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 1 700 000 w tym: Budżet Miasta: 425 000 EFRR: 1 275 000

• NADARZYŃSKA – ODC. JODŁOWA-BRWINOWSKA (130 MB), CHODNIK, KRAWĘŻNIK, • ŚREDNIA – POBUDOWA, KRAWĘŻNIK, ASFALT (Z PZD), • KRÓLEWSKA – MODERNIZACJA (Z MZDW)					
2. MODERNIZACJA DRÓG - ULICE: • PÓLNOCNNA - ODC. WIGURY-PARKOWA (150 MB), KRAWĘŻNIK, POBUDOWA, CHODNIK, • WOJSKA POLSKIEGO – ODC. ZAKRĘT-KWIATOWA (250 MB), KRAWĘŻNIK, POBUDOWA, CHODNIK, • NADARZYŃSKA – ODC. BRWINOWSKA-OWCZARSKA (250 MB), KRAWĘŻNIK, CHODNIK, • WARSZAWSKA – ODC. BRZozowa-BLISKA (400 MB), ASFALTX2, CHODNIK, • BLISKA – 250 MB, ASFALTX2, CHODNIK, • NA SKRAJU – 250 MB, TRYLINKA, KRAWĘŻNIK, • SOSNOWA – ODC. POLNA-INŻYNIERSKA (200 MB), KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • FAŁĘCKA – 250 MB, TRYLINKA, KRAWĘŻNIK, CHODNIK, • KRAKOWSKA – ODC. ŻABIE OCZKO-WIELKI KĄT (250 MB), TRYLINKA, KRAWĘŻNIK, CHODNIK, • WIELKI KĄT – 400 MB, TRYLINKA, KRAWĘŻNIK, CHODNIK, • SPACEROWA – ODC. WIELKI KĄT-SŁOWACKIEGO (250 MB), ASFALTX1, • SPACEROWA – ODC. MICKIEWICZA-KRASIŃSKIEGO (200 MB), TRYLINKA, KRAWĘŻNIK, CHODNIK, • ŚREDNIA – POBUDOWA, KRAWĘŻNIK, ASFALT (Z PZD), • KRÓLEWSKA – MODERNIZACJA (Z MZDW)	+ - - - + - - - + + + + + / - -	2008	2850 mb Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 1 800 000 w tym: Budżet Miasta: 450 000 EFRR: 1 350 000
3. MODERNIZACJA DRÓG - ULICE: • WOJSKA POLSKIEGO – ODC. PÓLNOCNNA-KWIATOWA (750 MB), ASFALT, • PLANTOWA – ODC. WIELKI KĄT-STAWY(150 MB), KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • STAWY – 300 MB, KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • ZAMENHOFA – ODC. WOJSKA POLSKIEGO-STAWY (100 MB), KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • ZACHODNIA – ODC. STAWY-WIELKI KĄT (150 MB), KRAWĘŻNIK,	- + + - +	2009	2850 mb Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 2 000 000 w tym: Budżet Miasta: 500 000 EFRR: 1 500 000

• TRYLINKA, CHODNIK, • GOSPODARSKA – ODC. PRZYSZŁOŚCI-WSPÓLNA (900 MB), KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • WSPÓLNA – ODC. GOSPODARKA-PODLEŚNA (200 MB), KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • KRASIŃSKIEGO – ODC. WOJSKA POLSKIEGO-SPACEROWA (300 MB), KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • KOŚCIUSZKI (OD PODGÓRNEJ), ASFALT (Z PZD), • ŚREDNIA – PODBUDOWA, ASFALT (Z PZD), • KRÓLEWSKA – MODERNIZACJA (Z MZDW).	– – + + / - + / - –				
4. MODERNIZACJA DRÓG - ULICE: • INŻYNIERSKA – ODC. PODWIEJSKA-SOSNOWA (250 MB), KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • PRZYSZŁOŚCI – 300 MB, KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • ŻYTANIA – 300 MB, KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • PÓLNOCNNA – ODC. KOŚCIUSZKI-WIGURY (400 MB), KOSTKA, • PIASKI – ODC. KOŚCIUSZKI-WIGURY (350 MB), KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • WIGURY – ODC. PÓLNOCNNA-PODGÓRNA (250 MB), KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • ZACHODNIA – ODC. WIELKI KĄT-SŁOWACKIEGO (250 MB), KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • PARKOWA – ODC. PÓLNOCNNA-PODGÓRNA (350 MB), KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • LEŚNY ŚLAD – ODC. GOSPODARSKA-PODLEŚNA, PODGÓRNA-KRASIŃSKIEGO (350 MB), KOSTKA, POBUDOWA, KRAWĘŻNIK, TRYLINKA.	– – – + / - + + + + +	2010	2800 mb	Miasto Milanówek	Razem: 2 100 000 w tym: Budżet Miasta: 525 000 EFRR: 1 575 000
5. MODERNIZACJA DRÓG - ULICE: • GRANICZNA – ODCINEK ZAWĄSKA-WARSZAWSKA (500 MB), KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • DŁUGA – ODC. GRUDOWSKA-PODWIEJSKA (650 MB), KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • SOSNOWA – ODC. INŻYNIERSKA-GRANICZNA (400 MB), KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • PRZEJAZD – 100 MB, KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK, • SKOŚNA – 300 MB, KRAWĘŻNIK,	+ + + + –	2011	1850 mb	Miasto Milanówek	Razem: 1 950 000 w tym: Budżet Miasta: 487 500 EFRR: 1 462 500

TRYLINKA, CHODNIK, • GŁOWACKIEGO – ODC. SKOŚNA-MARSZAŁKOWSKA, KRAWĘŻNIK, TRYLINKA, CHODNIK.	-				
6. MODERNIZACJA DRÓG - ULICE: • BRWINOWSKA – ODC. SZPITAL-NADARZYŃSKA (700 MB), ASFALT • CİCHA (ODC. MARSZAŁKOWSKA-NOWOWIEJSKA (400 MB), TRYLINKA • PARKOWA – ODC. PODGÓRNA-KRASIŃSKIEGO (500 MB), TRYLINKA • GÓRNOLEŚNA – 400 MB, TRYLINKA • GRODECKIEGO – ODC. KRASIŃSKIEGO-PODGÓRNA (700 MB). TRYLINKA	- - + + +	2012	2700 mb Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 2 700 000 w tym: Budżet Miasta: 675 000 EFRR: 2 025 000
7. MODERNIZACJA DRÓG - ULICE: • WIATRACZNA – ODC. NADARZYŃSKA-WIERZBOWA (500 MB), TRYLINKA • WIERZBOWA – 550 MB, TRYLINKA • LIPOWA – 600 MB, ASFALT • OLSZOWA – 400 MB, ASFALT • BRWINOWSKA (NADARZYŃSKA-KAZIMIE-RZOWSKA) – 1000 MB, ASFALT	+ - - - -	2013	3050 mb Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 2 550 000 w tym: Budżet Miasta: 637 500 EFRR: 1 912 500
8. ROZBUDOWA OŚWIETLENIA ULICZNEGO ORAZ MODERNIZACJA ISTNIEJĄCEJ SIECI ENERGETYCZNEJ.	+ / -	2007-2013	Modernizacja sieci i punktów oświetlenia Wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 750 000 w tym: Budżet Miasta: 750 000
BUDOWA I MODERNIZACJA URZĄDZEŃ ZAOPATRZENIA W WODĘ 2007-2013					
Dziedziny interwencji: 3. <i>Infrastruktura podstawowa</i>					
3.4. <i>Infrastruktura środowiskowa</i>					
3.4.4. <i>Woda pitna (gromadzenie, przechowywanie, uzdatnianie i dystrybucja)</i>					
1. MODERNIZACJA I ROZBUDOWA UJĘĆ WODY PRZY UL. NA SKRAJU, BUDOWA STACJI UZDATNIANIA WODY. BUDOWA NOWYCH ODCINKÓW SIECI.	-	2007	Rozbudowa sieci Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Budżet Miasta: 300 000
2. MODERNIZACJA ISTNIEJĄCEJ SIECI WODOCIĄGOWEJ. BUDOWA NOWYCH ODCINKÓW SIECI.	-	2007-2013	Rozbudowa sieci Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Budżet Miasta: 750 000
BUDOWA URZĄDZEŃ DO ODPROWADZANIA I OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW 2007-2013					
Dziedziny interwencji: 3. <i>Infrastruktura podstawowa</i>					
3.4. <i>Infrastruktura środowiskowa</i>					
3.4.5. <i>Oczyszczanie ścieków</i>					
1. ROZBUDOWA SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ – ULICE: WIŚNIOWA, WESOŁA, GRUDOWSKA (KRÓLEWSKA-NADARZYŃSKA),	- - -	2007	4200 mb Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 2 000 000 w tym: Miasto: 500 000

PODWIEJSKA, WARSZAWSKA OD PODWIEJSKIEJ, LIPOWA, SADOWA (OD LIPOWEJ), ŻYTNA, PRZYSZŁOŚCI (I BOCZNE), GOSPODARSKA (KOŚCIUSZKI-LEŚNY ŚLAD), WIERZBOWA, ORZESZKOWEJ	+ / - + - - - - - -				EFRR: 1 500 000
2. ROZBUDOWA SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ – ULICE: OLSZOWA (I BOCZNE), PODLEŚNA (KOŚCIUSZKI-LEŚNY ŚLAD I BOCZNE), KOŚCIUSZKI (PÓLNOCNĄ-LETNICZĄ), PODGÓRNA (KOŚCIUSZKI-LEŚNY ŚLAD), LETNICZA, SIENKIEWICZA, LEŚNY ŚLAD, FIDERKIEWICZA (WARSZAWSKA- GRUDOWSKA), WARSZAWSKA (OD PODWIEJSKIEJ- PROSTA), STARODĘBY, PIŁSUDSKIEGO (KRZYWA-WARSZAWSKA)	- + / - + + + + + + + + -	2008	4500 mb Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 2 300 000 w tym: Miasto: 575 000 EFRR: 1 725 000
3. ROZBUDOWA SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ - ULICE: INŻYNIERSKA (PODWIEJSKA-SOSNOWA), PROJEKTOWANA (ŚLEPA), PÓLNOCNĄ (KOŚCIUSZKI-WIGURY), PIASKI (KOŚCIUSZKI-WIGURY), WIGURY (PÓLNOCNĄ-PODGÓRNA), PARKOWA (PÓLNOCNĄ-GÓRNOLEŚNĄ), NOWOWIEJSKA, KRASIŃSKIEGO (WOJSKA POLSKIEGO- SPACEROWA), WOJSKA POLSKIEGO (MICKIEWICZA- KRASIŃSKIEGO), KOŚCIUSZKI (LITERACKĄ-LETNICZĄ)	- + + + + - + + +	2009	4000 mb Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 1 900 000 w tym: Miasto: 475 000 EFRR: 1 425 000
4. ROZBUDOWA SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ - ULICE: JASNA, CICHĄ, SKOŚNĄ, GŁOWACKIEGO, ŁĄCZNĄ, OKRZEI, WYSOCKIEGO, DEMBOWSKIEJ + PRZEJŚCIE POD KRÓLEWSKĄ, GRANICZNĄ (WARSZAWSKA- GRUDOWSKA), DŁUGĄ (PODWIEJSKA-SUW), SOSNOWA (DŁUGĄ-GRANICZNĄ), PRZEJAZD, CHARCI SKOK, AKACJOWĄ, GÓRNOLEŚNĄ,	- - - - - - - + + + + + + + +	2010	4500 mb Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 2 300 000 w tym: Miasto: 575 000 EFRR: 1 725 000

CHRZANOWSKA, KRASIŃSKIEGO (KOŚCIUSZKI-LEŚNY ŚLAD)	+ +				
5. ROZBUDOWA SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ - ULICE: KAZIMIERZOWSKA (DO PODKOWIAŃSKIEJ), ŁĄKOWA (DO WKD), KSIĄŻENICKA (OD NOWOWIEJSKIEJ), WYSOKA, STASZICA (OD KRÓLEWSKIEJ), PRZEPOMPOWNIA (PRZY W.POLSKIEGO, TŁO CZNY, WOJSKA POLSKIEGO (KRASIŃSKIEGO- PÓLNO CNA), PÓLNO CNA (WOJSKA POLSKIEGO- WIGURY)	- - - - - - -	2011	4700 mb Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 2 550 000 w tym: Miasto: 637 500 EFRR: 1 912 500
6. ROZBUDOWA SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ - ULICE: NADARZYŃSKA, WIATRACZNA (TURCZYNEK- NADARZYŃSKA), MONIUSZKI (OD WOJSKA POLSKIEGO), KOCHANOWSKIEGO, CHOPINA, ŻWIRKI, PODGÓRNA (WOJSKA POLSKIEGO- KOŚCIUSZKI)	- - - - - -	2012	4700 mb Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 2 600 000 w tym: Miasto: 650 000 EFRR: 1 950 000
7. ROZBUDOWA SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ – ULICE: PARTYZANTÓW, MAŁA, GRODECKIEGO, MONIUSZKI (OD CHRZANOWA), SZCZEPKOWSKIEGO, PIASKI (GRODECKIEGO-WIGURY), WIATRACZNA (OD WIERZBOWEJ), KONOPNICKA, BOCIANIA I OKOLICZNE	+ - + - - + - - -	2013	4200 mb Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 2 350 000 w tym: Miasto: 587 500 EFRR: 1 762 500
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I OCHRONY ZDROWIA 2007-2013					
1. OŚWIATA SAMORZĄDOWA - MODERNIZACJA BUDYNKÓW PRZEDSZKOLA I SZKÓŁ SAMORZĄDOWYCH – ETAP II	+ + / -	2007-2013	Modernizacja istniejącej bazy Wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 450 000 w tym: Miasto: 450 000
2. BUDOWA CENTRUM SPORTU I REKREACJI „GRUDÓW” – PRZY ZESPOLE SZKÓŁ GMINNYCH NR 1 Z: WIELOFUNKCYJNĄ HALĄ SPORTOWĄ, KRĘGIELNIĄ, BOISKAMI SPORTOWYMI, TOREM WROTKARSKIM – ETAP II	-	2007-2009	Budowa obiektów i urządzeń Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 3 000 000 w tym: Miasto: 750 000 EFRR: 2 250 000
3. ROZBUDOWA ISTNIEJĄCEJ SIEDZIBY MIEJSKIEGO DOMU KULTURY	-	2009-2010	Budowa obiektów i urządzeń Bardzo wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 1 000 000 w tym: Miasto: 250 000 EFRR: 750 000

4. MODERNIZACJA TERENU REKREACYJNO-SPORTOWEGO PRZY UL. TURCZYNEK.- ETAP II	-	2007-2009	Modernizacja obiektów Wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 170 000 w tym: Miasto: 170 000
5. BUDOWA SCENY NA TERENIE „AMFITEATRU ETAP II	+	2007	Budowa obiektu Wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 50 000 w tym: Miasto: 50 000
POZOSTAŁE INWESTYCJE 2007-2013					
1. MIESZKALNICTWO KOMUNALNE BUDOWA MIESZKAŃ W RAMACH TBS.	-	2007-2009	Budowa obiektu Wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 1 050 000 w tym: Miasto: 1 050 000
2. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE INSTALACJA MONITORINGU ULICZNEGO: URUCHOMIENIE CENTRUM DOWODZENIA W SIEDZIBIE STRAŻY MIEJSKIEJ, OKABLOWANIE I INSTALACJA KAMER.	-	2007-2008	Budowa obiektu Wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 60 000 w tym: Miasto: 60 000
3. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OPRACOWANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ WYKUPY GRUNTÓW POD DROGI PUBLICZNE ZAPROJEKTOWANE W ZATWIERDZONYCH MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	-	2007-2008	Budowa obiektu Wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 2 100 000 w tym: Miasto: 2 100 000
4. MODERNIZACJA BUDYNKU UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ – SIEDZIBY ZGKiM I OPS PRZY ULICY FIDERKIEWICZA	+	2008-2009	Budowa obiektu Wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 500 000 w tym: Miasto: 500 000
5. ZGKiM – DOTACJA NA ZADANIA INWESTYCYJNE	-	2007-2008	Budowa obiektu Wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 1 400 000 w tym: Miasto: 1 400 000
6. ZAKUP ŚRODKÓW TRWAŁYCH PRZEZ URZĄD MIASTA (E-GMINA, INNE).	-	2008-2009	Budowa obiektu Wysoki	Miasto Milanówek	Razem: 1 050 000 w tym: Miasto: 1 050 000

4.3. OKREŚLENIE KRYTERIÓW KOLEJNOŚCI REALIZACJI PROJEKTÓW

Kolejność realizacji projektów inwestycyjnych w Mieście Milanówku w poszczególnych latach została ustalona z uwzględnieniem możliwości spełnienia przez projekt niżej wymienionych kryteriów:

Kryteria formalne projektu:

- możliwość złożenia kompletnego wniosku z kompletem załączników (spełnienie warunków formalnych),
- właściwa wartość projektu – całkowita wartość zadania poniżej 1 mln euro,
- możliwość uzyskania dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na realizację projektu.

Kryteria merytoryczne i techniczne projektu:

- spójność projektu z celami działania określonymi w Narodowym Planie Rozwoju na lata 2004-2006 i w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego,
- trwałość projektu (sposób zarządzania projektem po jego wykonaniu przez okres 5 lat),
- wpływ projektu na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru objętego projektem oraz stworzenie warunków do wzrostu zatrudnienia,
- wskaźniki osiągnięcia celów projektu,
- możliwość realizacji w okresie 2004-2006 – wykonalność techniczna,
- wskaźniki ekonomiczne i finansowe,
- wpływ na politykę ochrony środowiska,
- wpływ na politykę równych szans w zaspokajaniu potrzeb społecznych

Oczekiwane rezultaty:

- stworzenie warunków do rozwoju drobnej przedsiębiorczości w rejonie projektu,
- polepszenie warunków komunikacyjnych dla mieszkańców w obszarze projektów,
- zmniejszenie kosztów utrzymania i eksploatacji po wykonaniu inwestycji,
- poprawa stanu środowiska naturalnego

5. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE MIASTA

Działanie Władz Miasta Milanówka ma na celu wzmocnienie otoczenia małej i średniej przedsiębiorczości, a także wzmocnienie sfery usługowej związanej z obsługą aglomeracji warszawskiej. Celem niezbędnym do osiągnięcia tego jest stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości z wykorzystaniem kapitału lokalnego i zewnętrznego. Można to osiągnąć poprzez realizację inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta, układu drogowo-ulicznego, uregulowanie gospodarki odpadami, stworzenie warunków do rozwoju turystyki i wypoczynku poprzez wykorzystanie i ochronę zasobów przyrodniczych. Te zamierzenia i cele można osiągnąć poprzez:

- zwiększenie atrakcyjności obszaru Miasta dla inwestorów lokalnych i inwestorów zewnętrznych,
- aktywizację lokalnej społeczności,
- rozwój społeczeństwa informacyjnego,
- wzrost mobilności zawodowej mieszkańców Miasta,
- zwiększenie poziomu inwestycji komunalnych,
- wyzwolenie lokalnego potencjału przedsiębiorczości i zaangażowanie mieszkańców jako szansa przezwyciężenia trudności ekonomicznych,
- tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej, aby lokalna gospodarka była mniej narażona na dekonunkturę gospodarczą,
- wzrost kreatywności w zakresie poszukiwania pozarolniczych źródeł utrzymania,
- tworzenie przyjaznego środowiska dla rozwoju mikroprzedsiębiorstw, w tym firm rodzinnych),
- realizowanie polityki równych szans – czyli uwzględnienie w procesie realizacji poszczególnych projektów interesów różnych grup społecznych znajdujących się w trudniejszej sytuacji: osób niepełnosprawnych (np. likwidacja barier architektonicznych podczas inwestycji w zakresie modernizacji dróg), kobiet (poprawa sytuacji kobiet na rynku pracy np. poprzez zatrudnienie w turystyce, czy też samozatrudnienie), korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (np. aktywizacja grupy bezrobotnych przy pracach inwestycyjnych , tworzenie nowych miejsc pracy).

Działania powyższe związane są z koniecznością dokonania inwestycji. Część zadań inwestycyjnych może być realizowana z udziałem środków zewnętrznych m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w programach operacyjnych np. Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego i Sektorowych Programach Operacyjnych.

Celem realizacji Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego w ramach Priorytetu 3 – Rozwój lokalny w Działaniu 3.1 – Obszary wiejskie jest wykorzystanie potencjału ekonomicznego, turystycznego, kulturowego, historycznego i przyrodniczego w celu zwiększenia atrakcyjności obszarów wiejskich dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych. Z pomocy mogą też korzystać miasta do 20 tys. mieszkańców. Miasto Milanówek spełnia to kryterium i dlatego może korzystać pomocy strukturalnej Unii Europejskiej w ramach Działania 3.1. ZPORR.

W ramach Działania 3.1 – Obszary wiejskie do realizacji przewiduje się projekty inwestycyjne wynikające z Planu Rozwoju Lokalnego oraz Wieloletniego Planu Zamierzeń Inwestycyjnych na lata 2004-2006 stanowiącego integralną część uchwały budżetowej Miasta Milanówka.

W Planie Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka ujęte zostały projekty i zadania planowane do realizacji w okresie 2004-2006 przewidziane do współfinansowania z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu Miasta oraz do realizacji w latach 2007-2013.

W ramach Działania 3.1. – Obszary wiejskie do realizacji w Milanówku przewiduje następujące rodzaje projektów inwestycyjnych:

Budowa lub modernizacja dróg gminnych o znaczeniu lokalnym

- modernizacja ulic osiedlowych
- modernizacja ulic przy terenach przemysłowych i usługowych
- modernizacja dróg gminnych

Gospodarka odpadami

- uporządkowanie gospodarki odpadami stałymi.

Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej

- budowa sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków

Zaopatrzenie w wodę

- modernizacja ujęć wody
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej

Planowane projekty i zadania inwestycyjne na lata 2004-2006 i 2007-2013 w Mieście Milanówku są zgodne z zapisami następujących dokumentów na szczeblu krajowym i wojewódzkim (celami, priorytetami, działaniami):

- Narodowym Planem Rozwoju na lata 2004-2006,
- Zintegrowanym Programem Operacyjnym Rozwoju Regionalnego,
- Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego.

6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Realizacja projektów z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej w Mieście Milanówku będzie miała bezpośredni pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze, zmniejszy się ilość zanieczyszczeń odprowadzanych do wód ze źródeł komunalnych, zmniejszy się negatywne oddziaływanie odpadów na środowisko przyrodnicze, poprawią się warunki komunikacji drogowej, zwiększy się przejezdność ulic i dróg. W konsekwencji poprawią się warunki życia mieszkańców i funkcjonowania podmiotów gospodarczych.

Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka, które będą mierzone w trakcie realizacji inwestycji, a także po ich zakończeniu przedstawiono w syntetycznej formie w poniższym zestawieniu:

Wyszczególnienie	Jednostka miary
Wskaźniki produktu	
Długość nowowybudowanych dróg gminnych	km
Długość zmodernizowanych dróg gminnych	km
Liczba wybudowanych miejsc postojowych	szt.
Liczba zmodernizowanych miejsc postojowych	szt.
Długość wybudowanych chodników	szt.
Długość zmodernizowanych chodników	km
Liczba wybudowanych skrzyżowań	szt.
Liczba zmodernizowanych skrzyżowań	szt.
Długość wybudowanych ścieżek rowerowych	km
Długość zmodernizowanych ścieżek rowerowych	km
Długość wybudowanych ciągów pieszo-rowerowych	km
Długość zmodernizowanych ciągów pieszo-rowerowych	km
Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych	szt.
Liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych	szt.
Liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych	szt.
Liczba wybudowanych przejść dla pieszych	szt.
Liczba wybudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu	szt.
Liczba zmodernizowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu	szt.
Liczba wybudowanych stacji uzdatniania wody	szt.
Liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody	szt.
Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km
Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej	km
Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km

Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej	km
Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km
Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km
Liczba wybudowanych przyłączy (przykanalików) kanalizacji sanitarnej	szt.
Liczba zmodernizowanych przyłączy (przykanalików) kanalizacji sanitarnej	szt.
Liczba zakupionych pojemników do selektywnej zbiórki odpadów	szt.
Powierzchnia uzbrojonego terenu	ha
Wskaźniki rezultatu	
Długość sieci wodociągowej	km
Liczba osób korzystających z wodociągów	tys.
Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci wodociągowej	tys.
Poziom wskaźników fizykochemicznych uzdatnionej wody pitnej	mg/dm ³
Długość sieci kanalizacyjnej	km
Liczba osób korzystających z kanalizacji	tys.
Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej	tys.
Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektów	ha
Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci wodociągowej	ha
Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci kanalizacji sanitarnej	ha
Natężenie ruchu na drodze	pojazdy/godz.
Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci	min
Liczba zakupionych systemów monitoringu bezpieczeństwa	szt.
Liczba mieszkańców objęta zagospodarowaniem odpadów stałych – segregacją	tys.
Liczba odpadów poddawanych segregacji	t/rok
Wskaźniki oddziaływania	
Nakłady na bieżące utrzymanie (naprawy nawierzchni) dróg	tys. PLN
Liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku)	szt.
Liczba wypadków drogowych (w okresie 1 roku)	szt.
Liczba nowych miejsc pracy (w okresie w 2 lat)	szt.
Liczba nowych przedsiębiorstw (w okresie 2 lat)	szt.
Ilość odpadów poddawanych segregacji (w okresie 1 roku)	t/rok
Liczba mieszkańców objętych selektywną zbiórką odpadów	tys.
Wielkość migracji w gminie	osoby

Monitorowanie wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania będzie dokonywane raz w roku na etapie oceny Planu Rozwoju Lokalnego na podstawie:

- danych statystycznych uzyskanych z GUS i Powiatowego Urzędu Pracy,
- danych z Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza Miasta Milanówek o rozwoju drobnej przedsiębiorczości,
- innych dostępnych opracowań pozwalających na monitorowanie wyżej wymienionych wskaźników.

7. PLAN FINANSOWY NA LATA 2005-2006 ORAZ PROGNOZA BUDŻETU NA LATA 2007-2015

I. Sytuacja finansowa

Dochody budżetowe

Dochody budżetu Miasta Milanówka wzrosły w latach 2002–2005 z 22.263,4 tys.zł. do 27.761,3 tys. zł.³ Z kolei ich realna wartość⁴ wzrosła z 25.892,3 tys.zł. w 2002r. do 27.761,3 tys. zł w 2005r. Najwyższy realny poziom osiągnęły dochody w 2005r., tj. 27,7 mln zł. W całym analizowanym okresie notuje się realny przyrost dochodów o 7,2%. W kolejnych latach zwraca uwagę stosunkowo stabilny poziom wpływów budżetowych. Zestawienie dochodów budżetu Miasta Milanówka w cenach bieżących i stałych, z wyszczególnieniem ich głównych źródeł dla lat 2002-2005, przedstawiono w poniższym zestawieniu (w zł):

Wyszczególnienie	2002		2003		2004		2005 ceny bieżące i stałe	Dynamika 2005/2002 2002=100 ceny stałe
	ceny bieżące	ceny stałe	ceny bieżące	ceny stałe	ceny bieżące	ceny stałe		
Dochody własne	8 021 659	9 329 189	7 119 619	7 739 026	6 857 032	7 062 743	6 899 252	73,95
Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	7 216 680	8 392 999	8 243 611	8 960 805	12 653 132	13 032 726	13 475 243	160,55
Subwencja ogólna	5 575 588	6 484 409	5 802 066	6 306 846	4 898 533	5 045 489	5 159 900	79,57
Dotacje	1 449 447	1 685 707	1 349 044	1 466 411	1 824 606	1 879 344	2 226 915	132,11
RAZEM DOCHODY	22 263 374	25 892 304	22 514 340	24 473 088	26 233 303	27 020 302	27 761 310	107,22

Źródło: na podstawie danych UM Milanówek

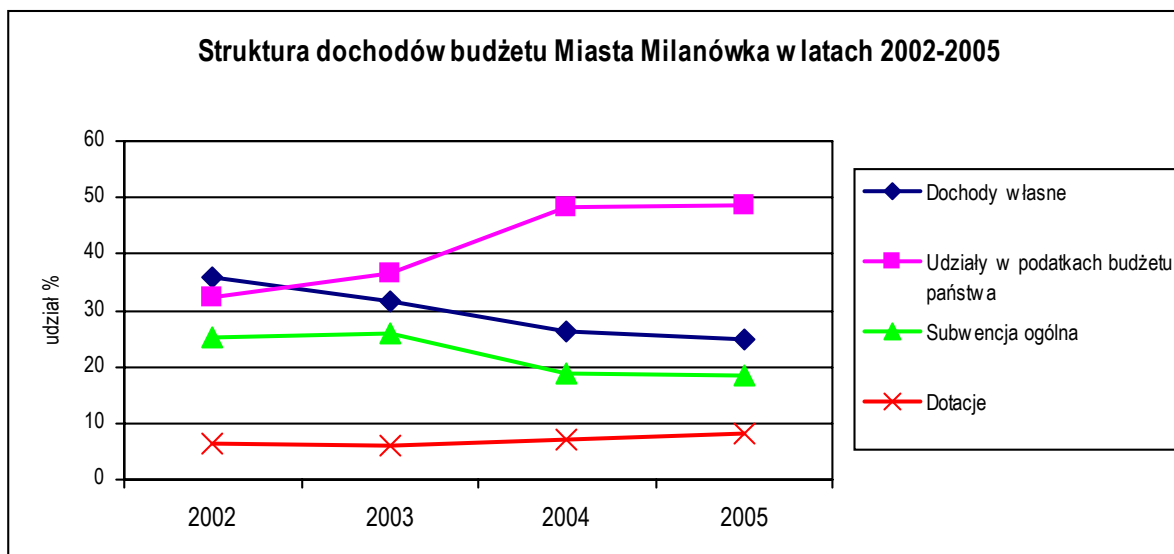
Dane liczbowe dla lat 2002-2005 obrazujące zmiany struktury poszczególnych źródeł dochodów budżetu MIASTA MILANÓWKA przedstawiono w poniższym zestawieniu (w %):

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2005-2002
Dochody własne	36,03	31,62	26,14	24,85	-11,18
Udziały w podatkach budżetu państwa	32,42	36,62	48,23	48,54	16,12
Subwencja ogólna	25,04	25,77	18,67	18,59	-6,46
Dotacje	6,51	5,99	6,96	8,02	1,51
Dochody ogółem	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00

Źródło: na podstawie danych UM Milanówek

³ Rok 2005 według projektu budżetu - dotyczy całego rozdziału.

⁴ Liczona w cenach stałych 2005 roku - dotyczy całego rozdziału.

W latach 2002-2005 miały miejsce następujące zmiany w strukturze dochodów MIASTA MILANÓWKA:

- w strukturze wpływów dominowały początkowo dochody własne (36,0% w 2002r.); ich udział zmniejszył się w analizowanym okresie o 11,2% pkt proc. do 24,8% w 2005r.;
- odrębna grupa dochodów własnych - udziały w podatkach budżetu państwa - stanowiły w 2002 roku 32,4% dochodów ogółem; w latach 2002-2005 udział tej grupy zwiększył się o 16,1 pkt proc., do 48,5% w 2005r.;
- udział subwencji zmniejszył się w analizowanym okresie o 6,5 pkt proc., stanowiąc w 2005r. mniej istotne w porównaniu z innymi gminami źródło dochodów ogółem (18,6%);
- w latach 2002-2005 udział dotacji wzrósł o 1,5 pkt proc. (do 8,0%).

Analizy historyczne wielkości i dynamiki zmian dochodów budżetu MIASTA MILANÓWKA wykazały zarówno pozytywne, jak i negatywne aspekty jej finansów. Wśród **zjawisk pozytywnych** można wyróżnić:

1. Nominalny i realny wzrost wartości dochodów ogółem. W wartościach realnych dochody roku 2005 są najwyższe w całym okresie. Ten trend w miarę możliwości powinien znaleźć kontynuację w bieżącej i przyszłej polityce finansowej Miasta. Wzrastający zasób środków budżetowych daje możliwość lepszego wypełniania funkcji samorządu gminnego jako gospodarza terenu.
2. Kwotowy wzrost wpływów z tytułu dochodów własnych, w tym głównie udziału w podatkach budżetu państwa.

3. Wysoki udział dochodów własnych liczonych wraz z udziałami w podatkach budżetu państwa (73,4% w 2005r.). Towarzyszył temu realny wzrost wpływów, co świadczy o wzroście potencjału ekonomicznego Miasta i umacnianiu jego bazy ekonomicznej. Głównym składnikiem dochodów własnych są podatki i opłaty lokalne. Zachodzi więc relacja: silniejsza baza ekonomiczna Miasta - wyższe wpływy budżetowe. Umocnienie się tych tendencji sprzyjać będzie wzrostowi stabilnych dochodów budżetu. Stąd ważnym zadaniem Władz MIASTA MILANÓWKA będzie kształtowanie prorozwojowej polityki podatkowej i skuteczne jej realizowanie.

Natomiast, wśród **zagrożeń** wynikających z przeprowadzonych analiz dochodów budżetu MIASTA MILANÓWKA można wymienić:

1. Realny spadek wpływów dochodów własnych w latach 2002-2005, nie korelujący ze wzrostem wpływów z udziału w podatkach budżetu państwa. Sytuacja ta sugeruje, że w Mieście należy podjąć działania w celu urealnienia wpływów z tych podatków.
2. Stałe zmniejszanie się wpływów uzyskiwanych z tytułu subwencji. Występująca sytuacja może świadczyć o niedostatecznym stopniu finansowania tych zadań środkami budżetu państwa. Następstwem może być obniżenie jakości świadczonych usług lub konieczność ich finansowania innymi środkami budżetowymi.
3. W latach 2002-2005 niewielki udział dotacji w dochodach ogółem, zwiększający uzależnienie budżetu Miasta od zewnętrznych źródeł finansowania.

Generalnie rzecz biorąc, zanotowane w analizowanym okresie zmiany są korzystne dla MIASTA MILANÓWKA z punktu widzenia gospodarowania budżetem i możliwości jego długookresowego prognozowania. Wynika to zarówno ze wzrostu realnych dochodów, jak i uniezależnienia się budżetu Miasta od dochodów wspomagających (subwencje), nie podlegających lokalnemu władztwu decyzyjnemu. Rosnący udział dochodów własnych sprzyja tworzeniu trafnych prognoz finansowych i strategii/programów rozwojowych. Jest też wskaźnikiem pozytywnie ocenianym przez podmioty zewnętrzne, w tym instytucje kapitałowe i finansowe - w sytuacji wejścia na rynek kapitałowy. Analiza danych historycznych budżetu MIASTA MILANÓWKA wykazuje, że w kolejnych latach pewną niestabilność wzajemnych proporcji poszczególnych źródeł dochodów. Niemniej jednak można mówić o występującej konsekwencji w postępowaniu Władz MIASTA MILANÓWKA oraz stabilności sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta. W przyszłości zarówno Rada Miasta, jak i Burmistrz powinni dążyć do wzrostu dochodów budżetowych. Polityka ta powinna być stosowana konsekwentnie w ciągu najbliższych kilku lat w celu zapewnienia korzystnych warunków dla

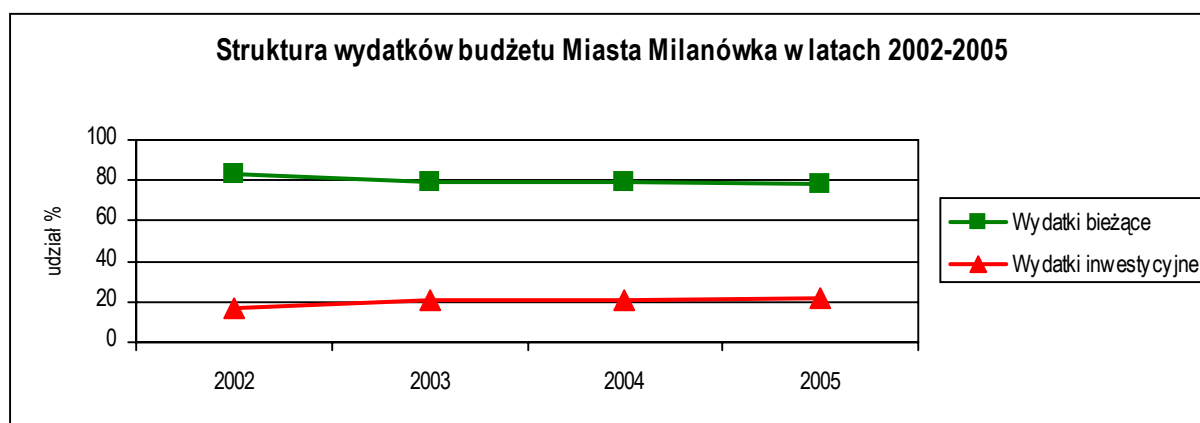
dynamizowania rozwoju lokalnego poprzez dalszy stały wzrost inwestycji komunalnych. Ważną częścią dochodowej i wydatkowej części budżetu MIASTA MILANÓWKA jest oświata. Dbając o właściwe proporcje pomiędzy wydatkami bieżącymi i inwestycyjnymi należy zwrócić uwagę na wzajemne kształtowanie się relacji dochodów budżetu Miasta i wydatków oświatowych. Wielkość wydatków oświatowych powinna być porównywalna z kwotami przekazywanej Miastu subwencji oświatowej.

Wydatki budżetowe

Wydatki budżetu MIASTA MILANÓWKA wzrosły w badanym okresie z 21.975,8 tys. zł w 2000r. do 28.646,7 tys. zł w 2004r. oraz 30.271,2 tys. zł planowanych w 2005r. W wartościach realnych oznacza to wzrost o 18,5%, z 25.536,4 tys. zł w 2002r. do 30.271,1 tys. zł w 2005r. Najwyższe realne wartości cechują lata 2004-2005. Szczegółowe zestawienie przedstawiono w poniższym zestawieniu (w zł):

Wyszczególnienie	2002		2003		2004		2005 ceny bieżące i stałe	Dynamika zmian 2005/2002 2002=100 ceny stałe
	ceny bieżące	ceny stałe	ceny bieżące	ceny stałe	ceny bieżące	ceny stałe		
Wydatki ogółem	21 957 375	25 536 427	23 890 438	25 968 906	27 812 333	28 646 703	30 271 170	118,54
Wydatki bieżące	18 222 907	21 193 241	18 960 169	20 609 704	22 046 698	22 708 099	23 947 170	112,90
Wydatki inwestycyjne	3 734 468	4 343 186	4 930 269	5 359 202	5 765 635	5 938 604	6 324 000	145,61

Źródło: na podstawie danych UM Milanówek

Analiza dynamiki zmian wydatków w kolejnych latach w wartościach realnych wykazuje dość stabilną sytuację. W wartościach nominalnych miał miejsce ich dynamiczny wzrost z maksymalną wartością planowaną w 2005r. Zanotowany w latach 2002-2005 realny wzrost wielkości wydatków ogółem następował w sytuacji szybszego przyrostu wydatków inwestycyjnych (+45,6%) niż wydatków bieżących (+12,9%). W ostatnich latach jest to tendencja bardzo rzadko występująca w polskich gminach. W gospodarce budżetowej i polityce

finansowej pożądanym jest dążenie do racjonalizacji wydatków bieżących. Politykę Władz MIASTA MILANÓWKA w tym zakresie należy ocenić pozytywnie.

Analiza wielkości wydatków ogółem wykazała w badanym okresie ich znacznie szybszy przyrost w porównaniu z przyrostem dochodów ogółem (o ok. 11,3 pkt proc). W znaczącym stopniu było to następstwem realizacji rozszerzonego zakresu zadań inwestycyjnych. W przyszłości należy monitorować wzajemne relacje tempa zmian dochodów i wydatków budżetowych, tak by nie doszło do często spotykanego w polskich gminach zjawiska nadmiernego rozwarcia nożyc pomiędzy tempem wzrostu dochodów i wydatków budżetowych. Tym samym corocznie należy monitorować wynik finansowy budżetu Miasta, z zaleceniem przeciwdziałania generowaniu zbyt wysokiego deficytu.

Mimo ogólnie dobrej sytuacji finansowej władze stanowiące i wykonawcze MIASTA MILANÓWKA powinny, w sposób systematyczny, dążyć do wzrostu lokalnej bazy dochodowej. Będzie temu sprzyjać wzrost skali i tempa realizacji inwestycji komunalnych, zwiększających lokalną bazę ekonomiczną, a w konsekwencji potencjał dochodowy budżetu Miasta.

Proporcje wydatków budżetu MIASTA MILANÓWKA w latach 2001-2005 w podziale na wydatki bieżące i inwestycyjne przedstawiono w poniższym zestawieniu i wykresie (w %):

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005
Wydatki ogółem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Wydatki bieżące	79,36	82,99	79,36	79,27	79,11
Wydatki inwestycyjne	20,64	17,01	20,64	20,73	20,89

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Milanówek.

W analizowanym okresie występowały tylko niewielkie wahania w proporcjach wydatków bieżących i inwestycyjnych. Nieco niższy udział inwestycji w budżecie notowano w 2002r. (17%), w pozostałych latach był stabilny i wyniósł nieco ponad 20,6%. Udział inwestycji w budżecie MIASTA MILANÓWKA był wyższy od średnich ogólnokrajowych.

Z punktu widzenia rozwoju MIASTA MILANÓWKA zjawiskiem niekorzystnym jest notowane w 2002r. rozwieranie nożyc pomiędzy wzrostem wydatków bieżących i inwestycyjnych. Wzrastające koszty obsługi bieżącej początkowo hamują tempo wzrostu, a następnie powodują spadek wielkości inwestycji. W kolejnych latach Władze Miasta podjęły działania przeciwdziałające nasilaniu się tych niekorzystnych relacji. Świadczą o tym zresztą kierunki polityki finansowej nakreślone w budżetach lat 2003-2004 roku. Warunkiem kształtowania dalszego rozwoju Miasta jest stałe monitorowanie wzajemnych relacji wzrostu wydatków bieżących i inwestycyjnych.

W obecnej sytuacji finansowej Miasta wskazanym jest, by tempo wzrostu dochodów budżetowych przewyższało w najbliższych latach tempo wzrostu wydatków bieżących.

Warunkiem realizacji przyspieszonego wariantu rozwoju MIASTA MILANÓWKA będzie ustalenie proinwestycyjnych długookresowych proporcji podziału budżetu, w szczególności planowanych wydatków bieżących i inwestycyjnych. W kolejnych latach można rozszerzyć front inwestycyjny, bazując na wykorzystaniu zewnętrznych źródeł finansowania, w tym kredytów i pożyczek (zwłaszcza o charakterze preferencyjnym) oraz środków z funduszy pomocowych Unii Europejskiej. Warunkiem systematycznego zwiększania zakresu realizowanych zadań inwestycyjnych, a tym samym wzrostu bazy ekonomicznej Miasta będzie dalsza racjonalizacja gospodarki budżetowej (racjonalizacja wydatków bieżących), połączona z umiejętnym montażem finansowym projektów inwestycyjnych, bazującym na wykorzystaniu zewnętrznych źródeł finansowania, w tym kredytów preferencyjnych i środków UE.

W poniższym zestawieniu przedstawiono zmiany struktury wydatków ogółem budżetu MIASTA MILANÓWKA występujące w latach 2002-2005 (w %):

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2005-2002	Średni 2002-2005	Średni 2004-2005
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	0,00	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,01
Transport i łączność	5,00	6,00	10,00	8,00	2,91	7,23	8,90
Gospodarka mieszkaniowa	4,37	5,35	5,17	6,16	1,79	5,26	5,66
Urzędy naczelných organów władzy państwowej	0,14	0,12	0,08	0,01	-0,13	0,09	0,05
Administracja publiczna	13,96	13,81	12,42	12,53	-1,43	13,18	12,48
Bezpieczeństwo publiczne i ochr. pp	4,22	3,41	3,41	3,02	-1,20	3,52	3,22
Oświata i wychowanie	27,34	26,50	31,94	31,26	3,91	29,26	31,60
Edukacyjna opieka wychowawcza	7,03	7,02	0,69	0,67	-6,36	3,85	0,68
Ochrona Zdrowia	1,47	1,16	1,13	1,01	-0,45	1,19	1,07
Opieka społeczna	10,15	9,84	12,22	13,59	3,44	11,45	12,90
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska.	14,41	18,83	13,61	13,63	-0,78	15,12	13,62
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3,30	3,31	3,59	3,19	-0,12	3,35	3,39
Kultura fizyczna i sport	4,52	0,60	1,14	3,37	-1,15	2,41	2,25
Wydatki razem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Milanówek

W strukturze wydatków budżetowych ogółem budżetu MIASTA MILANÓWKA uwidoczniły się następujące relacje i proporcje:

1. W całym badanym okresie największa część środków finansowych była kierowana na cele oświaty i wychowania (średniorocznie 29,3% ogółu wydatków). W latach 2002-2003

udział tej grupy wydatków liczonych razem z wydatkami na edukacyjną opiekę wychowawczą w wydatkach ogółem wynosił ok. 34-34%. W 2005r. przewiduje się udział tej grupy wydatków w wydatkach ogółem na poziomie ok. 32%. Jak wykazano w analizie wydatków bieżących zanotowanej dynamice wzrostu, towarzyszyły odpowiednio wysokie kwotowe wartości przyrostów. W dłuższym okresie należy dążyć do zapobieżenia ich nadmiernemu wzrostowi. Racjonalizacji bieżących wydatków oświatowych służą analizy ekonomiczne wykazujące jednostkowe koszty funkcjonowania poszczególnych placówek. Z punktu widzenia gospodarowania całym budżetem koncentracja wydatków w jednej sferze może mieć długookresowo negatywny wpływ na poziom zaspokojenia potrzeb społecznych w innych, nie mniej ważnych, sferach funkcjonowania Miasta. Należy jednak podkreślić, że w porównaniu z większością gmin w Polsce, Milanówek cechuje duża racjonalność wydatkowania środków w tym dziale sprawozdawczości budżetowej.

2. Wydatki na administrację publiczną stanowiły średniorocznie 13,2% ogółu wydatków budżetu Miasta, co jest udziałem nieco wyższym od średniej krajowej. Maksymalny poziom wskaźnika zanotowano w 2003 roku (13,8%), a najniższy w 2004 roku (12,4%).
3. Znaczne środki finansowe wydatkowano w kolejnych latach na potrzeby opieki społecznej (średniorocznie 11,4%). Udział tej grupy wydatków wahał się w przedziale od 9,8% w 2003 roku do 13,5% w 2005 roku. Były to wartości przewyższające średnie ogólnokrajowe. Wprawdzie podstawowym źródłem finansowania tych zadań były dotąd dotacje budżetu państwa przekazywane na realizację zadań zleconych, jednak z upływem czasu zwiększa się stopniowo zakres zadań finansowanych własnymi środkami budżetów gmin. Jak wykazuje praktyka środki przekazywane w formie dotacji nie pokrywały rzeczywistych kosztów świadczonych usług. Należy zakładać, że w następstwie zachodzących zmian demograficznych udział tej grupy wydatków w wydatkach ogółem będzie miał w dłuższym okresie charakter rosnący. Powinno to zostać uwzględnione w opracowywanych prognozach budżetu Miasta.
4. Znaczny udział w budżecie Miasta miały wydatki na cele gospodarki komunalnej i ochrony środowiska - średniorocznie 15,1%. Biorąc pod uwagę znaczenie wydatków na gospodarkę komunalną dla sprawności funkcjonowania Miasta wzrost ich udziału w wydatkach ogółem należy ocenić pozytywnie. Jednakże, tak jak w przypadku innych wydatków bieżących, wskazana jest dbałość o racjonalność wydatkowania środków (monitorowanie relacji nakład-efekt oraz kosztów jednostkowych).
5. Wydatki w pozostałych działach sprawozdawczości budżetowej miały znacznie niższy udział w wydatkach ogółem.

a/ Wydatki bieżące

Wydatki bieżące budżetu MIASTA MILANÓWKA wzrosły w latach 2002-2005 nominalnie z 18.222,9 tys. zł do 23.947,17 tys. zł., a realnie o 12,9% odpowiednio z 21.193,2 tys. zł do 23.947,17 tys. zł. Realny przyrost wydatków bieżących był więc mniejszy niż wydatków ogółem. Z punktu widzenia możliwości rozwoju Miasta zaobserwowaną tendencję należy ocenić pozytywnie. Racjonalizacja wydatków bieżących to potencjalny wzrost potencjału rozwojowego Miasta. Mając na uwadze rozmiary potrzeb inwestycyjnych polityka ta powinna być kontynuowana w latach następnych. W strukturze wydatków bieżących 2004r. zdecydowanie dominują środki kierowane na cele oświaty i wychowania, a następnie administracji publicznej, opieki społecznej; gospodarki komunalnej i ochrony środowiska, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz transportu i łączności. Analiza zmian wydatków bieżących okresu 2002-2005 wykazuje ich znaczny kwotowy przyrost w następujących działach:

- oświata i wychowanie - 3,48 mln zł (przy jednoczesnym spadku wydatków w dziale edukacyjna opieka wychowawcza o 1,3 mln zł),
- opieki społecznej – 1,88 mln zł,
- administracji publicznej – 612,7 tys. zł
- kultura fizyczna i sport – 263,0 tys. zł,

Natomiast znacznie spadły wydatki w działach: gospodarka komunalna (o 1,3 mln. zł), oraz gospodarka mieszkaniowa (o 109,7 tys. zł).

Należy zwrócić uwagę na pozytywny fakt, iż przyrost wydatków bieżących był niższy od tempa przyrostu dochodów Miasta. Jednak w niektórych działach zaniepokojenie budzi wysoka dynamika zmian, a także ich kwotowy wymiar.

b/ Wydatki inwestycyjne

Wyszczególnienie	2002		2003		2004		2005	Dynamika zmian 2005/2002 2002=100 ceny stałe
	ceny bieżące	ceny stałe	ceny bieżące	ceny stałe	ceny bieżące	ceny stałe	ceny bieżące i stałe	
Wydatki inwestycyjne	3 734 468	4 343 186	4 930 269	5 359 202	5 765 635	5 938 604	6 324 000	145,61

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Milanówek

W analizowanym okresie miał miejsce wzrost wielkości wydatków inwestycyjnych w wartościach nominalnych z 3.734,5 tys. zł w 2002r. do 5.938,6 tys. zł w 2004r., a następnie wzrost do 6.324,0 tys. zł w 2005r. W całym okresie oznacza to realny przyrost ich wartości o

45,61%, odpowiednio z 4.343,3 tys. zł do 6.324,0 tys. zł. Cały analizowany okres cechuje tendencja wzrostu realnych wartości inwestycji.

Należy zaznaczyć, że zwiększanie własnego potencjału inwestycyjnego podwyższa udział własny MIASTA MILANÓWKA przy współfinansowaniu inwestycji komunalnych środkami Unii Europejskiej (wymóg współfinansowania np. w przypadku Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego możliwe jest dofinansowanie środkami Unii Europejskiej w wysokości do 75% kosztów zadania, zaś w przypadku Funduszu Spójności do 85%).

Stan zobowiązań kredytowych i pożyczkowych Miasta

MIASTO MILANÓWEK w latach 2002-2005 prowadziło aktywną politykę kredytowo-pożyczkową. Na dzień 31 grudnia 2004 roku saldo zadłużenia wyniosło 4369,4 tys. zł., w tym 4.151,8 tys. zł z tytułu kredytów i pożyczek oraz 217,5 tys. zł z tytułu udzielonych poręczeń. Część zadłużenia została zaciągnięta na warunkach preferencyjnych, z korzystnym oprocentowaniem, a w przypadku pożyczek z możliwością umorzenia po spłacie od 50% do 70% kapitału. Warunkiem umorzenia jest przeznaczenie pożyczki na dofinansowanie zadania zgodnie z umową, terminowa spłata kapitału i odsetek oraz złożenie wniosku o umorzenie.

Spłaty rat kredytów, pożyczek i poręczeń wraz z odsetkami zaplanowano w 2005 roku w wysokości 1.382.067 zł. Przewidywane zadłużenie Miasta na dzień 31.12.2005r. wynosi 6.820,2 tys. zł. Wskaźnik zadłużenia z tytułu obsługi tych zobowiązań, liczony jako stosunek obsługi kredytów i pożyczek oraz poręczeń do dochodów ogółem zaplanowano w 2005 roku na poziomie 4,98%, przy limicie określonym w ustawie o finansach publicznych 15%. Stosunek łącznej kwoty długu MIASTA MILANÓWKA do dochodów, który zgodnie z powyższą ustawą nie może przekroczyć 60%, jest planowany w 2005r. w wysokości – 24,57%. W przypadku MIASTA MILANÓWKA dotychczasowy poziom zadłużenia nie stanowi zagrożenia dla jego wypłacalności.

Podsumowując, należy stwierdzić, że do priorytetów polityki finansowej i gospodarki budżetowej MIASTA MILANÓWKA na najbliższe lata należy wymienić:

- dążenie do wzrostu bazy dochodowej Miasta, poprzez tworzenie jak najlepszych warunków dla dalszego rozwoju istniejących i lokalizacji nowych przedsiębiorstw,
- racjonalizacja wydatków bieżących w celu generowania dodatkowych środków na rozwój lokalny (inwestycje komunalne),
- ustalenie długookresowych proinwestycyjnych proporcji podziału środków budżetowych, w szczególności planowanych wydatków bieżących i inwestycyjnych (wzrost udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem do minimum 25%),

- umiejętny montaż finansowy inwestycji komunalnych, wykorzystujący zewnętrzne źródła finansowania, w tym preferencyjne kredyty bankowe i środki pomocowe Unii Europejskiej,
- stałe monitorowanie płynności finansowej i zdolności kredytowej Miasta.
Realizacji tych wyzwań będzie w dłuższym okresie sprzyjać wypracowanie prorozwojowej, zyskującej szeroką akceptację społeczną, strategii zarządzania MIASTEM MILANÓWEK.

II. PROGNOZA BUDŻETU DO 2015 ROKU - SCENARIUSZ FINANSOWANIA WYDATKÓW INWESTYCYJNYCH

Aby skutecznie realizować zadania inwestycyjne zapisane w Planie Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka koniecznym staje się prowadzenie przez jego władze **proinwestycyjnej (prorozwojowej) polityki finansowej**. Polityka ta winna zmierzać w pierwszym rzędzie do:

- długookresowej maksymalizacji dochodów budżetowych,
- racjonalizacji wydatków bieżących,
- poprawy efektywności wykorzystania własnych środków inwestycyjnych.

Głównym czynnikiem **maksymalizacji dochodów budżetowych** jest przede wszystkim trwały i dynamiczny rozwój gospodarczy, jako bazy dochodowej zarówno dla mieszkańców, jak i budżetu Miasta. Z kolei, **racjonalizacja wydatków bieżących** powinna zmierzać do minimalizacji kosztów zaspokajania potrzeb publicznych należących do zadań Gminy, przy zachowaniu określonego standardu świadczonych usług. Wymaga to prowadzenia stałego monitoringu bieżących kosztów utrzymania określonych obiektów, urządzeń i świadczenia usług. Natomiast **poprawa efektywności wykorzystania środków inwestycyjnych** wymaga konsekwentnego stosowania zasady racjonalności, tj. „maksymalizacji efektów z wydatkowanych nakładów lub minimalizacji nakładów na uzyskanie założonego efektu”. Możliwość stosowania tej zasady występuje we wszystkich fazach procesu inwestycyjnego poczynając od koncepcji projektu inwestycyjnego poprzez jego przygotowanie, a następnie realizację. Najważniejszą sprawą jest maksymalne skracanie czasu procesu inwestycyjnego, zgodnie z zasadą „czas to pieniądz”, co wymaga precyzyjnego jego zaplanowania. Ponadto, nie należy zbytnio rozbudowywać „frontu inwestycyjnego”, bowiem grozi to wydłużeniem się czasu trwania inwestycji, a w konsekwencji wzrostem ogólnych kosztów inwestycji.

Potencjalne możliwości zwiększenia środków finansowych na inwestycje komunalne istnieją poprzez szersze korzystanie z zewnętrznych źródeł finansowania, a zwłaszcza: kredytów preferencyjnych na inwestycje proekologiczne, kredytów zwykłych (komercyjnych), obligacji komunalnych, zagranicznych środków pomocowych, w tym z Unii

Europejskiej (Miasto Milanówek już z nich korzysta) oraz podejmowania wspólnych przedsięwzięć w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

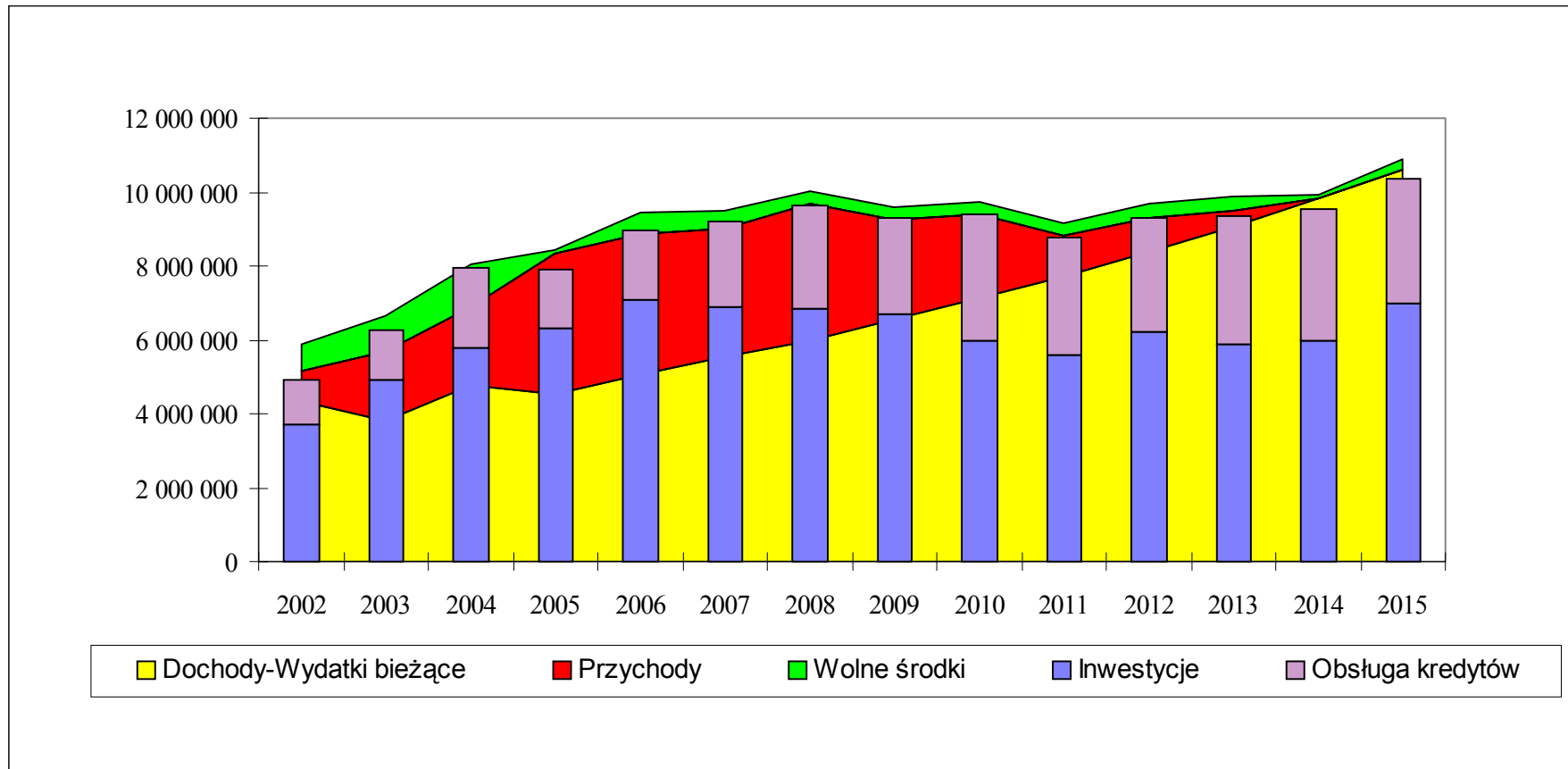
Dzięki takim działaniom będzie można maksymalizować wielkość środków finansowych przeznaczanych na inwestycje komunalne - niezbędnym minimum to osiągnięcie i ustabilizowanie w dłuższym okresie czasu udziału inwestycji w ogólnych wydatkach budżetu MIASTA MILANÓWKA na poziomie minimum 25%. Należy więc w sposób ciągły prognozować dochody i wydatki budżetowe, aby mieć orientację w przewidywanych możliwościach sfinansowania zadań inwestycyjnych z własnych środków. Chodzi tu o określenie w perspektywie wieloletniej:

- niezbędnego, racjonalnego poziomu wydatków bieżących zapewniającego wykonanie wszystkich zadań statutowych Miasta,
- wolnych środków brutto, które można wykorzystać na finansowanie inwestycji komunalnych i obsługę długu,
- wolnych środków netto na realizację zadań inwestycyjnych (a więc po uwzględnieniu kosztów obsługi istniejącego zadłużenia i zabezpieczenia środków na obsługę planowanego zadłużenia),
- górnego pułapu możliwości zadłużenia się Miasta - przyjmując najbardziej prawdopodobne założenia co do warunków kredytowania inwestycji komunalnych.

Biorąc powyższe pod uwagę opracowano scenariusz finansowania inwestycji Miasta Milanówka. Bazuje on na wykorzystaniu własnych środków budżetowych powiększonych o instrumenty rynku dłużnego – kredyt bankowy. Wartość wydatków inwestycyjnych w okresie prognozowanym przyjmuje się na poziomie, który pozwala uzyskać dodatni skumulowany stan gotówki na koniec roku. Założono, że Miasto Milanówek do 2013 roku zaciągnie kredyty o przeznaczeniu inwestycyjnym w łącznej wysokości 22,2 mln zł. Pozwoli to znacznie zwiększyć potencjał inwestycyjny Miasta, zwłaszcza w trzech pierwszych latach realizacji planu, tj. w latach 2005-007. Przy tak realizowanej polityce finansowej **potencjał najbliższych trzech lat - wyniesie 20,3 mln zł**. Wielkość wydatków inwestycyjnych w kolejnych latach będzie oscylować wokół następujących kwot: 2005r. - 6,3 mln zł, 2006r. - 7,1 mln zł, 2007r. - 6,9 mln zł, 2008r. - 6,8 mln zł. 2010r. - 6,0 mln zł, 2013r. - 5,9 mln zł oraz 2015r. - 7,0 mln zł (patrz poniższa tabela i wykres). Realizacja tego scenariusza zwiększa potencjał inwestycyjny MIASTA MILANÓWKA, wzrasta także możliwość absorpcji środków pomocowych Unii Europejskiej. W kolejnych latach można pokusić się o zaciągnięcie kredytu w innych wartościach, jednak zawsze w wysokości pozwalającej zachować płynność finansową budżetu Miasta w całym okresie. Przedstawiony scenariusz zakłada zrównoważenie budżetu, a tym samym zachowanie płynności finansowej w całym analizowanym okresie.

Prognoza budżetu Miasta Milanówka do 2015 roku											
Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
DOCHODY OGÓLEM	27 761 310	29 202 170	30 719 924	32 318 712	34 066 206	35 910 753	37 857 798	39 913 092	42 082 713	44 373 083	46 790 985
Dochody własne	20 374 495	21 384 796	22 446 895	23 563 469	24 777 987	26 057 114	27 404 318	28 823 257	30 317 785	31 891 964	33 550 078
1. Podstawowe dochody podatkowe	18 180 238	19 113 893	20 096 078	21 129 330	22 255 317	23 442 055	24 692 841	26 011 156	27 400 670	28 865 250	30 408 979
4. Wpływy z majątku i sprzedaży	516 005	522 756	529 785	537 104	544 843	552 907	561 310	570 066	579 190	588 698	598 606
5. Dochody z działalności finansowej	27 400	27 400	27 400	27 400	27 400	27 400	27 400	27 400	27 400	27 400	27 400
6. Pozostałe podatki i opłaty	556 000	576 913	598 623	621 159	644 739	669 227	694 659	721 073	748 506	777 000	806 594
7. Pozostałe dochody własne	1 094 852	1 143 834	1 195 009	1 248 476	1 305 688	1 365 526	1 428 108	1 493 562	1 562 019	1 633 617	1 708 500
Subwencje i dotacje	7 386 815	7 817 374	8 273 029	8 755 243	9 288 219	9 853 639	10 453 479	11 089 835	11 764 929	12 481 119	13 240 907
Subwencje ogółem	5 159 900	5 460 658	5 778 946	6 115 786	6 488 085	6 883 047	7 302 052	7 746 565	8 218 137	8 718 416	9 249 149
Dotacje ogółem	2 226 915	2 356 716	2 494 083	2 639 457	2 800 134	2 970 592	3 151 427	3 343 270	3 546 792	3 762 703	3 991 757
WYDATKI BIEŻĄCE:	23 227 525	24 125 605	25 200 713	26 328 441	27 534 310	28 801 360	30 132 927	31 532 542	33 003 947	34 551 101	36 178 201
WYDATKI NA OBSŁUGĘ ZADŁUŻENIA	519 645	441 678	660 367	822 000	991 400	1 080 400	1 071 000	986 000	858 500	646 000	374 000
ŚRODKI NA WYDATKI MAJĄTKOWE BRUTTO	4 014 140	4 634 888	4 858 843	5 168 271	5 540 496	6 028 993	6 653 871	7 394 550	8 220 266	9 175 982	10 238 785
Przychody z zaciągania długu	3 818 650	3 800 000	3 500 000	3 700 000	2 700 000	2 300 000	1 100 000	900 000	400 000	0	0
Przychody z prywatyzacji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Splata zadłużenia	1 043 790	1 417 240	1 624 182	1 995 000	1 590 000	2 300 000	2 100 000	2 100 000	2 600 000	2 900 000	3 000 000
Pozostałe rozchody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ŚRODKI NA WYDATKI MAJĄTKOWE NETTO	6 789 000	7 017 648	6 734 661	6 873 271	6 650 496	6 028 993	5 653 871	6 194 550	6 020 266	6 275 982	7 238 785
INWESTYCJE I INNE WYDATKI MAJĄTKOWE	6 324 000	7 100 000	6 900 000	6 830 000	6 700 000	6 000 000	5 600 000	6 200 000	5 900 000	6 000 000	7 000 000
Roczne przepływy gotówki netto	465 000	-82 352	-165 339	43 271	-49 504	28 993	53 871	-5 450	120 266	275 982	238 785
Wolne środki na koniec roku	562 735	480 383	315 044	358 315	308 811	337 804	391 675	386 225	120 266	275 982	238 785

Prognoza budżetu Miasta Milanówka do 2015 roku

III. WIELOLETNIE PROGRAMY INWESTYCYJNE MIASTA MILANÓWKA - ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY BUDŻTOWEJ NA 2005 ROK

ZAŁĄCZNIK NR 5 DO UCHWAŁY NR 242/XXII/05 RADY MIASTA MILANÓWKA Z DNIA 27 STYCZNIA 2005R.

WYDATKI NA ZADANIA INWESTYCYJNE NA 2005 ROK ORAZ WIELOLETNIE PROGRAMY INWESTYCYJNE										
Dział	Roz. Par.	Nazwa zadania (Wyszczególnienie)	Okres realizacji zadania/ programu	Jednostka organizacyjna realizująca program	Łączne nakłady	Nakłady poniesione	Wysokość wydatków w latach			
							2005		2006	2007
							Środki własne	Środki do pozyskania		
400		Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę			1 054 000	309 000	145 000	0	300 000	300 000
	40002	Dostarczanie wody	2004-2007	Urząd Miejski	1 054 000	309 000	145 000	0	300 000	300 000
	6050	Budowa wodociągów	2004-2007		1 054 000	309 000	145 000	0	300 000	300 000
600		Transport			6 210 000	1 490 000	700 000	800 000	1 520 000	1 700 000
	60014	Drogi publiczne powiatowe	2004-2005	Powiatowy Zarząd Dróg	90 000	50 000	40 000	0	0	0
	6300	modernizacja ulic	2004-2005		90 000	50 000	40 000			
	60016	Drogi publiczne gminne	2004-2007	Urząd Miejski	6 120 000	1 440 000	660 000	800 000	1 520 000	1 700 000
	6050	budowa i modernizacja ulic	2004-2007		6 120 000	1 440 000	660 000	800 000	1 520 000	1 700 000
700		Gospodarka Mieszkaniowa			4 225 000	975 000	900 000	300 000	1 200 000	850 000
	70004	Różne jedn. obsługi gosp. mieszk.	2005-2007	ZGKiM	600 000	0	200 000	0	200 000	200 000
	6210	dofinansow. inwest. i zakup. inwest.- ZGKiM	2005-2007		600 000		200 000		200 000	200 000
	70005	Gospodarka gruntami i nieruchomościami	2004-2007	Urząd Miejski	1 017 000	117 000	300 000	0	300 000	300 000
	6060	Wykup gruntów	2004-2007		1 017 000	117 000	300 000		300 000	300 000
	70021	Towarzystwa Budownictwa Społecznego	2002-2005	Urząd Miejski	2 608 000	858 000	400 000	300 000	700 000	350 000

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA MILANÓWKA

	6010	III transza wkładu partycypacyjnego	2002-2005		2 608 000	858 000	400 000	300 000	700 000	350 000
750		Administracja publiczna			450 000	0	150 000	0	150 000	150 000
	75023	Urzędy gmin	2005	Urząd Miejski	450 000	0	150 000	0	150 000	150 000
	6050	przebudowa sieci komputerowej, utwardzenie terenu	2005		90 000		90 000			
	6060	Zakupy inwestycyjne	2005		360 000		60 000		150 000	150 000
754		Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa			162 000	0	102 000	0	30 000	30 000
	75412	Ochotnicze straże pożarne	2005	Urząd Miejski	15 000	0	15 000	0	0	0
	6050	utwardzenie terenu przy budynku	2005		15 000		15 000			
	75416	Straż Miejska	2005	Straż Miejska	52 000	0	52 000	0	0	0
	6060	zakup samochodu	2005		52 000		52 000			
	75495	Pozostała działalność	2005-2007	Straż Miejska	95 000	0	35 000	0	30 000	30 000
	6050	monitoring wizyjny miasta	2005-2007		95 000		35 000		30 000	30 000
801		Oświata i wychowanie			262 000	0	62 000	0	100 000	100 000
	80101	Szkoły podstawowe	2005-2007		112 000	0	12 000	0	50 000	50 000
	6060	zakupy inwestycyjne	2005	SP 2, ZSG 1	12 000		12 000			
	6050	modernizacja budynków	2006-2007	Urząd Miejski	100 000				50 000	50 000
	80104	Przedszkola	2005	Urząd Miejski	150 000	0	50 000	0	50 000	50 000
	6050	modernizacja budynku	2005		150 000		50 000		50 000	50 000
852		Opieka społeczna			10 000	0	10 000	0	0	0
	85219	Ośrodki pomocy społecznej	2005	Ośrodek Pomocy Społecznej	10 000	0	10 000	0	0	0
	6060	zakupy inwestycyjne	2005		10 000		10 000			

900		Gospodarka Komunalna			8 260 000	1 635 000	362 455	1 962 545	2 150 000	2 150 000
	90001	Gosp. ściekowa i ochrona wód	2004-2007	Urząd Miejski	7 560 000	1 385 000	212 455	1 962 545	2 000 000	2 000 000
	6050	Kanalizacja sanitarna	2004-2007		7 560 000	1 385 000	212 455	1 962 545	2 000 000	2 000 000
	90015	Oświetlenie ulic, placów i dróg	2004-2007	Urząd Miejski	700 000	250 000	150 000	0	150 000	150 000
	6050	moder. i budowa oświetlenia	2004-2007		700 000	250 000	150 000		150 000	150 000
921		Pozostała działalność			100 000	0	0	0	50 000	50 000
	92195	Pozostała działalność	2006-2007	Urząd Miejski	100 000	0	0	0	50 000	50 000
	6050	Amfiteatr scena	2006-2007		100 000				50 000	50 000
926		Kultura fizyczna i sport			4 130 000	130 000	330 000	500 000	1 600 000	1 570 000
	92601	Obiekty sportowe	2004-2007	Urząd Miejski	4 130 000	130 000	330 000	500 000	1 600 000	1 570 000
	6050	Stadion Turyczyniek, CSiR - Grudów	2004-2007		4 130 000	130 000	330 000	500 000	1 600 000	1 570 000
		RAZEM			24 863 000	4 539 000	2 761 455	3 562 545	7 100 000	6 900 000

8. SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad jego aktualizacją. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem. Wdrożeniu programu towarzyszyć będzie jego ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe Miasta wskazują, że na realizację przyjętych celów zabezpieczą 25% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka jest realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej, która nakłada na państwa członkowskie – beneficjentów korzystających z tej pomocy obowiązek przestrzegania zasad i procedur wspólnotowych. Zostały one określone w Rozporządzeniu Ramowym nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 roku.

Instytucja Zarządzająca Planem Rozwoju Lokalnego

Podmiotem bezpośrednio odpowiadającym za wdrażanie i monitorowanie i Planu Rozwoju Lokalnego jest Burmistrz Miasta Milanówka. Może on powołać specjalny Zespół zadaniowy ds. Rozwoju Milanówka. Podmiotem periodicznie monitorującym i kontrolującym realizację Planu Rozwoju Lokalnego jest Rada Miasta Milanówka i jej Komisje. System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka obejmuje:

- komunikację społeczną w zakresie przyjmowania nowych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych,
- przygotowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla inwestycji ujętych w Planie Rozwoju Lokalnego,
- składanie wniosków aplikacyjnych o przyznanie dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- realizacja inwestycji zgodnie z określonymi wymogami,
- po zakończeniu inwestycji monitorowanie i raportowanie wydatków i efektów rzeczowych projektu,
- przedkładanie Komisjom Rady Miasta raportów i informacji z przebiegu realizacji zadań umieszczonych w Planie Rozwoju Lokalnego,
- ocenę wdrażania ustaleń Planu Rozwoju Lokalnego oraz innych dokumentów strategicznych (np. strategia rozwoju, wieloletni plan inwestycyjny, prognozy budżetu, programy sektorowe i branżowe) .

Instytucja Wdrażająca Plan Rozwoju Lokalnego

Funkcję instytucji wdrażającej i koordynującej realizację Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka będzie pełnił Burmistrz Miasta, wyznaczone przez Burmistrza referaty Urzędu Miejskiego oraz Skarbnik Miasta. Zakres zadań Instytucji Wdrażającej Plan Rozwoju Lokalnego obejmować będzie:

- ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji Planu,
- zapewnienie zgodności realizacji Planu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu (na szczeblu kraju i województwa mazowieckiego), w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Planu,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Planu,
- przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania ustaleń Planu,
- przygotowanie oceny po zakończeniu realizacji ustaleń Planu.

Do właściwej oceny realizacji ustaleń Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka Instytucja Wdrażająca może tworzyć zespoły (grupy) robocze, korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji.

9. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Monitorowanie jest to proces systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych. Monitoring dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania pomocy. Monitoring prowadzony będzie w zakresie rzeczowym i finansowym. **Monitoring rzeczowy** obejmował będzie skwantyfikowane dane obrazujące postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwienie oceny jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w Planie Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka i będzie posługiwał się trzema rodzajami wskaźników, a mianowicie wskaźnikami: produktu, rezultatu i oddziaływania. Natomiast **monitoring finansowy** obejmował będzie dane finansowe realizacji projektów, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków w oparciu o raporty okresowe obrazujące wysokość wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych.

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka posiada Zespół zadaniowy ds. rozwoju Milanówka. Instytucja Zarządzająca współpracuje na bieżąco z Radą Miasta, której głównym zadaniem w tej mierze będzie monitorowanie i ocena przebiegu realizacji zadań zawartych w Planie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji danego zadania.

9.1. SYSTEM MONITOROWANIA

Jednostką bezpośrednio odpowiadającą za monitorowanie i wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka jest Burmistrz Miasta Milanówka oraz powołany przez niego Zespół zadaniowy ds. Rozwoju Milanówka. W pracach związanych z monitorowaniem i oceną Planu Rozwoju Lokalnego mogą brać udział również niezależni eksperci oraz przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego i Urzędu Wojewódzkiego. Podmiotem systematycznie monitorującym i kontrolującym realizację Planu Rozwoju Lokalnego jest Rada Miasta Milanówka i jej Komisje.

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka może być uzupełniany o kolejne zadania inwestycyjne, które wynikają bezpośrednio ze zmian w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Miasta Milanówka.

9.2. SPOSOBY OCENY

Skuteczność realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka będzie poddawana bieżącej ocenie. Sprawowana ona będzie przez Zespół zadaniowy ds. Rozwoju Milanówka, pod nadzorem Burmistrza i Radę Miasta, przy pomocy wskaźników postępu w realizacji i

oceny skuteczności wdrażanych projektów inwestycyjnych określonych w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego i w innych Sektorowych Programach Operacyjnych oraz w wytycznych opracowanych przez Ministerstwo Gospodarki i Pracy pt. „Wskaźniki do projektów realizowanych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego”.

Merytoryczna ocena założeń Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka i ocena realizacji jego ustaleń dokonywana będzie także na sesji absolutoryjnej Rady Miasta każdego roku. Dokonywana będzie we współpracy z Burmistrzem Miasta i z Zespołem zadaniowym ds. Rozwoju Milanówka.

9.3. SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka jest dokumentem otwartym i winien być uzupełniany poprzez wpis nowych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych raz w roku kalendarzowym w okresie projektowania budżetu. Wszelkie postulaty i wnioski dotyczące przedsięwzięć inwestycyjnych do tegoż Planu przyjmuje Zespół zadaniowy ds. Rozwoju Milanówka. Postulaty i wnioski dotyczące zmian w zapisach Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka składać mogą: Burmistrz, Radni, stowarzyszenia i nieformalne grupy mieszkańców, jednostki powiązane z budżetem Miasta.

Niezmiernie ważną sprawą jest nawiązywanie partnerskiej współpracy Władz Miasta Milanówka z organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami funkcjonującymi na jego terenie. Partnerska współpraca z organizacjami pozarządowymi pozwoli na ich włączenie w rozwiązywanie problemów Miasta. Efektem współpracy z organizacjami pozarządowymi będzie niewątpliwie podniesienie efektywności wydatkowania środków finansowych z budżetu Miasta (środki publiczne), lepsze zaspokajanie potrzeb społecznych, umacnianie poczucia podmiotowości mieszkańców oraz uzyskanie możliwości wczesnego reagowania na problemy lokalne, a w konsekwencji wzrost poziomu życia mieszkańców. Z kolei, partnerska współpraca Władz Miasta Milanówka z przedsiębiorcami umożliwi poznanie ich potrzeb oraz możliwości rozwojowych. W efekcie będzie można tworzyć jak najlepsze warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z autentycznymi potrzebami, co też podniesie efektywność wydatkowania środków finansowych z budżetu Miasta. Współpraca z przedsiębiorcami pozwala również na ich włączenie w rozwiązywanie problemów Miasta, a także prowadzenie wspólnej promocji na arenie krajowej i międzynarodowej.

9.4. PUBLIC RELATIONS

Zadaniem działań informacyjnych i promocyjnych Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka jest:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na realizację projektów służących rozwojowi lokalnemu dla wszystkich grup docelowych z terenu Miasta Milanówka (mieszkańców, organizacji pozarządowych, podmiotów gospodarczych, samorządu gminnego),
- zapewnienie czytelnej informacji o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach formalnych,
- zapewnienie bieżącego informowania opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy Unii Europejskiej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie Miasta Milanówka,
- inicjowanie dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym (w miarę potrzeby),
- zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia,
- wykorzystanie nowoczesnych źródeł przekazu i nowoczesnych technologii, m.in. takich jak: Internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Planu.

Wszelkie działania informacyjne i promocyjne w ramach Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka będą uwzględniały specyficzne potrzeby grup docelowych w kwestii informacji oraz użytych instrumentach w celu osiągnięcia maksymalnej skuteczności tych działań. Szczególnie istotną sprawą jest potrzeba kształtowania pozytywnego wizerunku Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka. Za jego pośrednictwem należy kształtować świadomość społeczną w zakresie istnienia oraz możliwości pozyskiwania środków pomocowych Unii Europejskiej dla jednostek samorządu terytorialnego, obywateli, organizacji pozarządowych i podmiotów gospodarczych. Od tego typu działań uzależnione jest wykorzystanie pomocy finansowej w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Aby osiągnąć cele związane z informacją i promocją Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka będą stosowane m.in. następujące środki i instrumenty:

- konferencje, seminaria, ekspozycje konkretnych projektów,
- informowanie o projektach i ich promocja przez beneficjentów,
- serwisy internetowe,
- publikacje, broszury informacyjne, plakaty, reklamy, materiały audio-wizualne, ulotki,
- współpraca z mediami – publikacje prasowe, artykuły, relacje, wiadomości w lokalnej i regionalnej telewizji oraz w rozgłośniach radiowych.